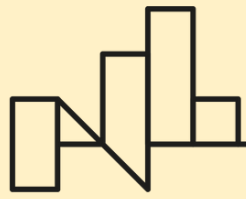

Iceland
Liechtenstein **Active**
Norway **citizens fund**

MLADI I DJECA OSI KAO AKTIVNI I RAVNOPRAVNI POKRETAČI PROMJENA

PROGRAM
OSPOSOBLJAVANJA
MLADIH I DJECE OSI ZA
GRAĐANSKI ANGAŽMAN

NASLOV:

Program osposobljavanja mladih i djece OSI za građanski angažman: "Mladi i djeca OSI kao aktivni i ravnopravni pokretači promjena"

PROJEKT:

"Jačanje mladih i djece s invaliditetom za proaktivno djelovanje i povećanje građanske participacije" financiran je sredstvima financijskih mehanizama Europskog gospodarskog prostora i kraljevine Norveške u okviru Fonda za aktivno građanstvo u Hrvatskoj, projekt je podržan sa 28,298.20€ financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova

PROJEKTNI PARTNERI:

**Udruga (na)gluhih osoba Videatur
Centar za razvoj vrijednosti
Kozlići-udruga za promicanje kulture**

O PROJEKTU:

Projektom Jačanje mladih i djece s invaliditetom za proaktivno djelovanje i povećanje građanske participacije obuhvaćena su djeca i mlade osobe s oštećenjem vida i sluha između 7 i 25 godina.

Kada je riječ o djeci i mladima i građanskom angažmanu, a posebno kada su ta djeca i mladi pripadnici marginaliziranih skupina, često ih se participira kao subjekt za koji se zagovara, a da taj subjekt zapravo niti ne sudjeluje u samom procesu zagovaranja.

Kako bi se spriječila daljnja marginalizacija, kroz posebno osmišljene aktivnosti raditi će se na jačanju njihovih građanskih vještina provedbom strukturiran

og dijaloga gdje su isti u ulozi zagovarača. Uključivanjem djece i mladih s invaliditetom u zagovaračke aktivnosti lakše će se detektirati njihove stvarne potrebe, kao i najučinkovitija rješenja. Iako se aktivno zagovaraju promjene koje će poboljšati njihov položaj u društvu, u pravilu ih se izostavlja iz tog procesa i zagovara se u njihovo ime jer su ili premladi ili ne posjeduju potrebne vještine.

Upravo nepostojanje programa koji će ojačati njihove građanske kompetencije i aktivno ih uključiti u građanski angažman detektirali smo kao ključni problem.

Kako bismo spriječili daljnju marginalizaciju odlučili smo ih ojačati i to razvojem programa za jačanje njihovih građanskih vještina, provedbom strukturiranog dijaloga gdje su isti u ulozi zagovarača te volonterskim programom.

Glavni cilj projekta je povećanje aktivnog sudjelovanja OSI za stvaranje inkluzivnije budućnosti; ojačati građanske kompetencije za 20 djece i 20 mladih OSI, osnažiti mlade i djecu OSI za samostalno pokretanje inicijativa i angažirano djelovanje.

Ostali ciljevi su: ojačati građanske kompetencije za 20 djece i 20 mladih OSI, osnažiti mlade i djecu OSI za samostalno pokretanje inicijativa i angažirano djelovanje, ojačati volonterski angažman u radu OCD-a

Projekt se provodi u partnerstvu s Udrugom Kozlići, Centrom za razvoj vrijednosti i Udrugom (na)gluhih osoba Videatur – organizacijama civilnog društva koje djeluju s istim ciljem kao i nositelj projekta, a to je povećanje kvalitete života osoba s invaliditetom i njihova integracija u zajednicu.

Projektne aktivnosti su:

A1. Mapiranje trenutnog stanja uključenosti djece i mladih OSI u građanski angažman

A2. Mladi i djeca OSI kao aktivni i ravnopravni pokretači promjena-program osposobljavanja mladih i djece OSI za građanski angažman

A3. Mladi i djeca OSI kao aktivni i ravnopravni pokretači promjena-Testni trening programa za mlade i djecu OSI

A4. Volonterski program: Samostalno zagovarajmo svoja prava

A5. Građanski odgoj za sve!- Strukturirani dijalog o prilagodbi programa građanskog odgoja za OSI

A6. Javna kampanja- OSI kao zagovarači promjena

Aktivnosti organizacijskog razvoja:

- Edukacija Upravljanje i organizacijske vještine
- Edukacija Volonterski menadžment
- Edukacija i mentorstvo: Digitalni marketing i digitalni alati

Očekujemo pozitivne i dugotrajne učinke na civilno društvo i aktivno građanstvo te osnažene ranjive skupine, demokratska kultura, građanska svijest i građanski angažman, kapacitete održivost civilnog društva (organizacija i sektora).

UVOD:

Programom će se ciljnoj skupini kroz igru i zabavan pristup objasniti ljudska prava i prava OSI, aktivnosti kojima se mogu zagovarati ta prava, kako utjecati na povećanje svijesti javnosti i, najvažnije, kako se oni mogu uključiti u sve te procese. U izradi programa sudjelovalo je osam predstavnika iz organizacija koji su stručni na područja zagovaranja, ljudskih prava i rada s mladima OSI.

Program se sastoji od četiri dijela, odnosno modula, i provedba svakog od njih označava progres ka neformalnom osposobljavanju mladih i djece s oštećenjem sluha i vida za samostalni građanski angažman i zagovaranje promjena. Ishodi učenja bit će mogućnost prepoznavanja diskriminatornog ponašanja i primjene mehanizama za zaštitu ljudskih prava u svakodnevnim situacijama, poput prijave kršenja prava ili ukazivanja na isto, mogućnost prepoznavanja nepovoljnih politika i detektiranje pravog načina djelovanja i odgovora na prepoznatu nepovoljnu situaciju, mogućnost samostalne izrade plana zagovaračke aktivnosti, mogućnost prepoznavanja problema i ukazivanja drugima na isti.

Ovaj program koristan je alat za sve edukatore koje sudjeluju u obrazovanju djece i mladih osoba s invaliditetom te obrazovne organizacije koje rade s ranjivim skupinama. Omogućuje jednostavno i kvalitetno umnožavanje opisanih aktivnosti, metoda rada i znanja te ujedno i služi za buduće obrazovanje i osnaživanje edukatora zainteresiranih za rad s djecom i mladima osobama s invaliditetom u područjima ljudskih prava, građanskog aktivizma i zagovaranja.

Program se provodi kroz 10 dana koji se sastoje od aktivnosti:

Aktivnosti dobrodošlice

- Dobrodošlica od strane trenera / koordinatora
- Igra imena
- Što biste radije?
- Logističke informacije

Ljudska prava i njihova primjena

- Predavanje o ljudskim pravima + bingo
- Drvo ljudskih prava (120 minuta)
- Case study

Mi kao aktivni građani

- Pogodi što
- Primjena drva prava
- Red u kaosu
- Razmjena iskustava
- Pogodi predmet
- Predavanje o aktivnom građanstvu

Zagovarajmo za nas

- Pogodi tko!
- Predavanje o zagovaranju
- Istina ili laž
- Os(vi)je(s)tite se!

Ljudska prava, svijet i mi

- Presentacija na temu prve generacije ljudskih prava
- Nemoguća misija - energizirajuća aktivnost
- Dva pola, jedan svijet- radionica
- Stvarajmo priče
- Debata/primjena radionice

Imamo li pravo?

- Predavanje DRUGA GENERACIJA LJUDSKIH PRAVA-ekonomska, socijalna i kulturna prava
- Oči, uši , tijelo
- Sport (ni)je igra- radionica
- Mirisna uspomena
- Prijenos utakmice

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

- Izbor je moj!
- Predavanje TREĆA GENERACIJA LJUDSKIH PRAVA- grupna prava
- Speed dating
- Stvarana cijena-radionica
- Ja sam-ti si!
- Naša poruka za naše društvo
- Predavanje – javna kampanja
- Glazbene stolice
- Što me žulja?-radionica
- Ogledalo
- Prezentacija rezultata
- Večera za 5
- Izrada javne kampanje
- Konstruktivna rješenja
- Pisma zahvale
- Evaluacija
- Refleksija i evaluacija
- Kucanje srca
- Intervju
- Kviz
- Plakat

Program osposobljavanja mladih i djece OSI za građanski angažman: "Mladi i djeca OSI kao aktivni i ravnopravni pokretači promjena" isključiva je odgovornost udruge Zaželi.

Raspored edukacije:

- **1. DAN**
- Dobrodošlica od strane trenera / koordinatora (15 minuta)
- Igra imena (30 minuta)
- Što biste radije? (30 minuta)
- Logističke informacije (15 minuta)

- **2.DAN**
- 8:00-9:30 Predavanje o ljudskim pravima + bingo (90 minuta)
- 9:30-10:00 Pauza (30 minuta)
- 10:00-12:00 Drvo ljudskih prava (120 minuta)
- 12:00-13:30 Pauza (90 minuta)
- 13:30-14:30 Case study (60 minuta)
- 14:30-15:00 Pauza (30 minuta)
- 15:00-16:00 Rasprava i evaluacija (60 minuta)

- **3.DAN**
- 8:00-8:15 Pogodi što (15 minuta)
- 8:15-9:30 Primjena drva prava (75 minuta)
- 9:30-10:30 Pauza (30 minuta)
- 10:30 -11:00 Red u kaosu (30 minuta)
- 11:00-12:15 Razmjena iskustava (75 minuta)
- 12:15-13:45 Pauza (90 minuta)
- 13:45-14:00 Pogodi predmet - energizirajuća aktivnost (15 minuta)
- 14:00-16:00 Predavanje o aktivnom građanstvu

- **4.DAN**
- 8:00-8:15 Pogodi tko!- zagrijavanje i povezivanje grupe (15 minuta)
- 8:15-9:45 Predavanje o zagovaranju (90 minuta)
- 9:45-10:15 Pauza (30 minuta)
- 10:15- 11:30 Ponavljanje aktivnosti uz nova saznanja (75 minuta)
- 11:30-11:45 Istina ili laž (15 minuta)

- **11:45-13:15 Pauza (90 minuta)**
 - **13:15-14:15 Predavanje uz vođenu raspravu (60 minuta)**
 - **14:15- 14:30 Os(vi)je(s)tite se! (15 minuta)**
 - **14:30-15:00 Pauza (30 minuta)**
 - **15:00-16:00 Refleksija i evaluacija (60 minuta)**
-
- **5.DAN**
 - **8:00-9:30 Prezentacija na temu prve generacije ljudskih prava (90 minuta)**
 - **9:30-9:45 Nemoguća misija - energizirajuća aktivnost (15 minuta)**
 - **9:45-10:15 Pauza (30 minuta)**
 - **10:15- 12:15 Dva pola, jedan svijet- radionica (120 minuta)**
 - **12:15- 13:45 Pauza (90 minuta)**
 - **13:45-14:00 Stvarajmo priče (15 minuta)**
 - **14:00-15:00 Debata/primjena radionice (60 minuta)**
 - **15:00-15:30 Pauza (30 minuta)**
 - **15:30-16:00 Refleksija i rasprava (30 minuta)**
-
- **6.DAN**
 - **8:00-9:30 Predavanje na temu druge generacije ljudskih prava (90 minuta)**
 - **9:30-10:00 Pauza (30 minuta)**
 - **10:00-10:45 Oči, uši , tijelo (45 minuta)**
 - **10:45-12:15 Sport (ni)je igra - radionica (90 minuta)**
 - **12:15-13:45 Pauza (90 minuta)**
 - **13:45- 14:00 Mirisna uspomena (15 minuta)**
 - **14:00-15:00 Debata/primjena radionice (60 minuta)**
 - **15:00-15-30 Pauza (30 minuta)**
 - **15:30- 16:00 Prijenos utakmice - evaluacija/rasprava (30 minuta)**

- **7.DAN**

- 8:00-9:30 Predavanje na temu treće generacije ljudskih prava (90 minuta)
- 9:30-10:00 Pauza (30 minuta)
- 10:00-10:15 Speed dating (15 minuta)
- 10:15-12:15 Stvarana cijena-radionica (120 minuta)
- 12:15- 13:45 Pauza (90 minuta)
- 13:45- 14:00 Ja sam - ti si! (15 minuta)
- 14:00-15:00 Debata/primjena radionice (60 minuta)
- 15:00-15-30 Pauza (30 minuta)
- 15:30- 16:00 Refleksija i evaluacija (30 minuta)

- **8.DAN**

- 8:00-9:30 Predavanje – javna kampanja (90 minuta)
- 9:30-9:45 Glazbene stolice (15 minuta)
- 9:45-10:15 Pauza (30 minuta)
- 10:15- 12:15 Što me žulja? - radionica (120 minuta)
- 12:15- 13:45 Pauza (90 minuta)
- 13:45-14:00 Ogledalo (15 minuta)
- 14:00-15:00 Prezentacija rezultata (60 minuta)
- 15:00-15:30 Pauza (30 minuta)
- 15:30-16:00 Refleksija i evaluacija (30 minuta)

- **9.DAN**

- 8:00-8:15 Večera za 5 (15 minuta)
- 8:15-10:15 Izrada javne kampanje (120 minuta)
- 10:15-10:45 Pauza (30 minuta)
- 10:45-12:15 Nastavak javne kampanje (90 minuta)
- 12:15-13:45 Pauza (90 minuta)
- 13:45-14:45 Konstruktivna rješenja (60 minuta)
- Prijenos utakmice

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

- 14:45- 15:00 Pisma zahvale (15 minuta)
- 15:00-15:30 Pauza (30 minuta)
- 15:30- 16:00 Evaluacija (30 minuta)

- 10.DAN
- Kucanje srca (15 minuta)
- Intervju (75 minuta)
- Kviz (75 minuta)

- **1. Edukacija o ljudskim pravima i pravima OSI**

- <https://wordwall.net/hr-hr/community/ljudska-prava>

- **1. DAN**

- **Naslov sesije: Aktivnosti dobrodošlice**

- **Trajanje: 90 minuta**

- **Pozadina:**

Na početku svakog osposobljavanja važno je okupiti grupu već na dan dolaska kako bi se započeli neformalni grupni odnosi između sudionika i uključenih organizatora. Ovu sesiju treba organizirati kao laganu i opuštajuću za polaznike. Aktivnosti odabrane za ovu sesiju su stoga jednostavne i interaktivne, s ciljem da se sudionici angažiraju i zabave.

- **Svrha:**

Stvoriti ugodno okruženje, upoznati se i postaviti temelje za kvalitetne procese grupnog učenja tijekom izvedbe testnih treninga.

- **Ciljevi:**

- **Zaželjeti dobrodošlicu sudionicima obuke i upoznati ih s organizacijskim timom**
- **Započeti upoznavanje u opuštenoj atmosferi**
- **Pokrenuti interakciju među sudionicima radi boljeg procesa izgradnje grupe**

- **Oblik rada i metode:**

- **Prezentacija**
- **Igra uloge**
- **Interaktivni teorijski input**
- **Kreativno razmišljanje i improvizacija**

Tijek treninga:

- Dobrodošlica od strane trenera / koordinatora (15 minuta)

Koordinator/voditelj obuke ili glavni trener pozdravlja sudionike treninga. On/ona predstavlja prisutne članove tima i traži od grupe da se svaki sudionik ukratko predstavi tako što će izgovoriti svoje ime, nekoliko riječi o sebi i što očekuje od ovih treninga.

- Igra imena (30 minuta)

Treneri pozivaju sudionike da se okupe. Svatko od sudionika mora ponoviti kako se zove te na svoje ime dodati karakteristiku za koju smatra da ga opisuje. Ta karakteristika mora započinjati prvim slovom njegova/njezina imena. Npr. Ja sam Sanja i ja sam snalažljiva. Ja sam Marko i ja sam mudar.

Ili odabрати životinje čije karakteristike ih najbolje opisuju, s kojima se mogu identificirati vezano uz osobine, prednosti. Za starije to može biti povijesna ličnost/ poznata osoba.

- Što biste radije? (30 minuta)

Treneri pozivaju sudionike da se okupe u krug. Zatim jedan od članova grupe baca loptu nekome u grupi i postavlja pitanje poput "Biste li radije bili astronaut ili čuvar zoološkog vrta?". Nakon što odgovori na pitanje i objasni zašto, ta osoba baca loptu i postavlja sljedeće pitanje. Kod slabovidnih i slijepih osoba dodaje se u ruke predmet koji stvara određenu buku, poput pikula u limenci, zvonca itd.

Ova igra se može izvesti i na način da voditelj igre postavlja pitanja, a neka od pitanja su:

- *Biste li radije bili orao ili delfin?*

- *Biste li radije odabrali razgovarati sa životinjama ili govoriti sve strane jezike?*
- *Biste li radije otišli u prošlost i upoznali svoje pretke ili otišli u budućnost i upoznali svoje potomke?*
- *Biste li radije imali više vremena ili više novca?*
- *Biste li radije imali gumb za premotavanje unatrag ili gumb za pauzu u svom životu?*
- *Biste li radije željeli dobiti na lutriji ili živjeti dvostruko duže?*
- *Biste li radije bili bez interneta tjedan dana ili bez telefona?*
- *Biste li radije radili/išli u školu više sati dnevno, ali manje dana ili radili manje sati dnevno, ali više dana?*
- *Biste li radije godinu dana slušali samo glazbu iz 70-ih ili samo glazbu iz današnjice?*
- *Biste li radije bili Batman ili Spiderman?*
- *Biste li radije zaglavili na pokvarenoj žičari ili u pokvarenom liftu?*

- **Logističke informacije (15 minuta)**

Organizacijski tim predstaviti će grupi neke od osnovnih praktičnih i logističkih informacija vezano uz projekt, kao i trening na kojem sudjeluju. Upoznat će ih s osnovnim ciljem te s obavezama koje će tome prethoditi. Aktivnosti će se nastaviti provoditi i narednih devet dana. Organizacijski tim sudionicima će odgovoriti na sva eventualna pitanja i nedoumice.

- **Potrebni materijali:** predmet koji proizvodi zvuk, lopta, flipchart, mikrofoni, zvučnik, pitanja za aktivnost Što biste radije?, raspored edukacije, popis osnovnih informacija

- **Preporuke za trenere pri umnožavanju :**

Uvodne dijelove treninga treba organizirati opušteno. Stoga, ovisno o psihofizičkom stanju sudionika i veličini grupe, treneri bi također trebali biti fleksibilni kako bi prilagodili neke aktivnosti, s obzirom na njihovo trajanje i složenost.

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

Važno je da aktivnosti budu lagane, zabavne i energizirajuće za sudionike. To će im pomoći da se lakše „otvore“, a time će se osjećati i ugodnije. Treneri se trebaju pobrinuti da cijeli tim sudjeluje u vježbi upoznavanja, jer će to pomoći stvaranju grupne kohezije i svi će biti pristupačniji. Prve sesije posvećene su boljoj izgradnji grupe i boljem upoznavanju. To je potrebno za kvalitetan proces izgradnje grupe, što dalje pozitivno utječe na kvalitetu učenja unutar grupe. Osim toga, svaka uvodna sesija trebala bi pružiti i konceptualne pozadinske informacije o obrazovnoj aktivnosti koja predstoji, kao i osnovne informacije o tome što se očekuje u okviru ove obrazovne aktivnosti prema planiranom dnevnom redu, u kojoj sudionici dobrovoljno sudjeluju. Aktivnosti organizirane u ovoj sesiji osmišljene su na način da se razmijene sve potrebne informacije, ali se ostavlja i prostor za sudionike kako bi podijelili svoje brige, očekivanja, kao i svoja iskustva i znanja o temi.

2. DAN

- **Naslov sesije: Ljudska prava i njihova primjena**
- **Trajanje: 330 minuta**

- **Pozadina:**

Mladi se zbog svoje dobi suočavaju s diskriminacijom i preprekama u uživanju svojih prava, koje ograničavaju njihove potencijale. Ljudska prava mladih stoga se odnose na puno uživanje temeljnih prava i sloboda mladih ljudi. Promicanje ovih prava podrazumijeva rješavanje specifičnih izazova i prepreka s kojima se suočavaju. Uza sve navedeno, mladi i djeca OSI, suočavaju se s dodatnim preprekama u ostvarivanju svojih prava. Kako bismo razvili društvo u kojem OSI mogu samostalno zagovarati svoja prava, potrebno im je pružiti informacije. Od onih osnovnih, o ljudskim pravima, pa do onih specifičnih poput načina za ostvarivanje svojih prava.

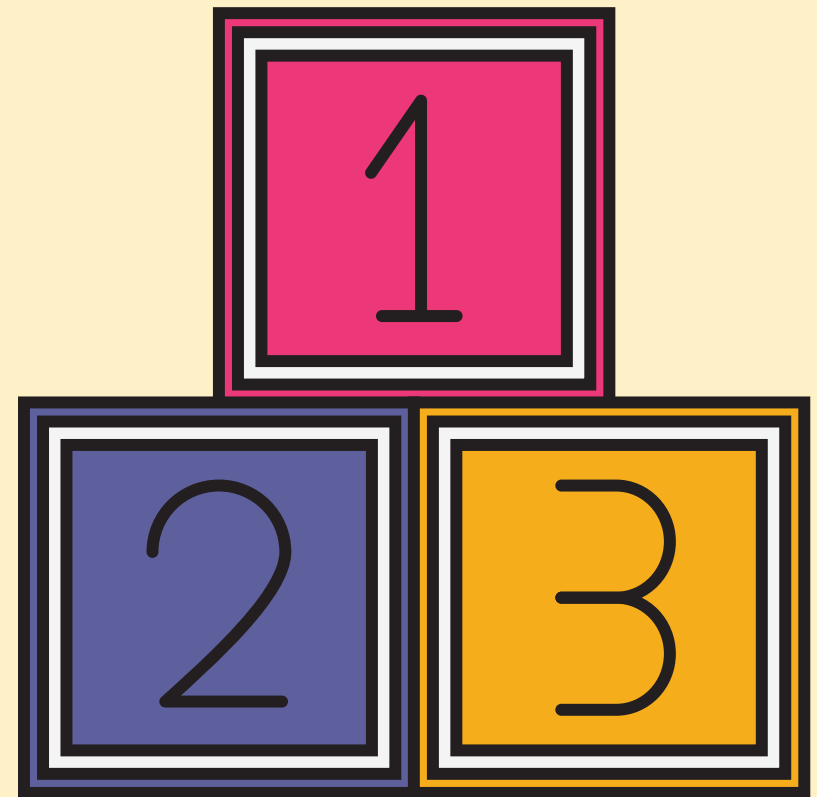
- **Svrha:**

Upoznati sudionike s ljudskim pravima kao pojmom općenito, upoznati ih s pojmovima generacije ljudskih prava, diskriminatornog ponašanja, konvencijom o ljudskim pravima, kratkom poviješću ljudskih prava i važnošću poštivanja ljudskih prava u današnje vrijeme.

- **Ciljevi:**

- **Podijeliti saznanja i raspravljati o ljudskim pravima na svim razinama društva**
- **Identificirati ključne dionike u zajednici vezano uz zaštitu ljudskih prava**
- **Kroz dane metode i alate osvijestiti mlade i djecu OSI o njihovim pravima i mogućnostima te ih na taj način ojačati za aktivno sudjelovanje u zajednici**
- **Kod sudionika stvoriti mogućnost prepoznavanja diskriminatornog ponašanja i primjene mehanizama za zaštitu ljudskih prava u svakodnevnim situacijama, poput prijave kršenja prava ili ukazivanja na isto**

- Oblik rada i metode:
 - Aktivno slušanje
 - Timski rad i komunikacija
 - Kreativno i kritičko razmišljanje
 - Rješavanje problema
 - Analiza i refleksija
- Tijek treninga:
- Predavanje o ljudskim pravima + bingo (90 minuta)

Trener će kroz edukativno predavanje upoznati sudionike s pojmom ljudskih prava.

Sposobnost osobe da uživa svoja ljudska prava ovisi o tome hoće li drugi ljudi poštovati ta prava. To znači da ljudska prava uključuju odgovornost i dužnosti prema drugim ljudima i zajednici. Pojedinci imaju odgovornost osigurati da svoja prava ostvaruju uzimajući u obzir prava drugih.

U 19. i ranom 20. stoljeću došlo je do kontinuiranog napretka u društvu. Na primjer, ukidanje ropstva, široko pružanje obrazovanja i proširenje političkih prava. Posljednjih desetljeća došlo je do ogromnog rasta u načinu na koji razmišljamo o idejama o ljudskim pravima i kako ih primjenjujemo. To je imalo mnoge pozitivne rezultate. Znanje o ljudskim pravima može osnažiti pojedince i ponuditi rješenja za specifične probleme. Vrijednosti tolerancije, jednakosti i poštivanja mogu pomoći u smanjenju napetosti unutar društva. Provođenje ideja o ljudskim pravima u praksi može nam pomoći da stvorimo društvo u kakvom želimo živjeti.

Ljudska prava su važan dio načina kako ljudi komuniciraju s drugima na svim razinama društva – u obitelji, zajednici, školama, na radnom mjestu, u politici i međunarodnim odnosima. Stoga je bitno da ljudi posvuda nastoje razumjeti što su ljudska prava. Kada ljudi bolje razumiju ljudska prava, lakše im je promicati pravdu i dobrobit društva.

Predavanje će staviti naglasak na prava osoba s invaliditetom.

- Dodatna aktivnost koja će se provoditi kroz ovo predavanje je i “Bingo”. Sudionicima će se navesti nekoliko riječi koje moraju “pronaći” u predavanju. Na primjer, „znanje“, „dijalog“, „inkluzija“, „komunikacija“ i sl. Prva osoba koja “prikupi” sve riječi je pobjednik.
- Ova aktivnost potiče sudionike da na zabavan način aktivno slušaju. Važno je da riječi budu ravnomjerno raspodijeljene, nekronološki, tijekom cijelog predavanja, a jednu od riječi trebalo bi iskoristiti u posljednjoj rečenici predavanja kako bi se što dulje održala pažnja sudionika.
- Drvo ljudskih prava (120 minuta)

Sudionici će na prvom dijelu ove aktivnosti surađivati kao tim, dok će u drugom dijelu djelovati samostalno. Kako bi na kreativan način prikazali usvojeno znanje s prethodnog predavanja sudionici će, uz vodstvo trenera i uz pomoć dostupnih materijala, izraditi drvo koje će predstavljati kreativan grafički prikaz generacije ljudskih prava. Model stabla bit će koncipiran na način da korijen predstavlja I. generaciju ljudskih prava, deblo će predstavljati II. generaciju, a krošnja III. U ovom dijelu aktivnosti sudionicima se pruža autonomija u kreativnom izražavanju te je zadatak trenera usmjeren na osiguravanje pridržavanja vremenskog roka za ovaj dio zadatka, kao i na poticanje cijele grupe na sudjelovanje. Nakon što je model stabla izrađen, sudionici nasumično, jedan po jedan, izvlače papiriće na kojima je napisano po jedno ljudsko pravo. Zadatak sudionika je „smjestiti“ papirić na odgovarajuće mjesto na stablu. Sudionike se potiče na obrazloženje odabira i dijalog o tome zašto smatraju da odabrano pravo spada u određenu generaciju ljudskih prava.

Preporuke za rad sa specifičnom skupinom:

Kod izvođenja ove aktivnosti potrebno je materijale i načine izrade stabla, kao i kartice sa ljudskim pravima, prilagoditi invaliditetu sudionika. Tako se kod slijepih i slabovidnih osoba preporučuje izrada stabla pomoću materijala poput vune, užadi, hrapavog papira, tiska velikog fonta crnim slovima na bijeloj pozadini i sl.. Kod osoba s oštećenjem sluha preporučuje se korištenje jednostavnih materijala u izražajnim bojama poput kolaža.

- **Case study (60 minuta)**

Trener dijeli grupu u timove po tri do četiri člana, ovisno o veličini grupe. Svakom timu dodjeljuje se jedna od priča u kojoj su nekim od aktera uskraćena ljudska prava. Timovima se daje dovoljno vremena da pažljivo prouče danu priču. Jedan od članova tima ostatku sudionika prepričava priču, dok drugi član tima mora zaustaviti priču kada smatra da je došlo do povrede nekog od ljudskog prava te obrazložiti svoje mišljenje. Ostali članovi tima daju svoje prijedloge o tome na koji način reagirati kako bi se zakinuto pravo ipak ostvarilo. Po izlaganju svakog tima, trener ostale timove potiče na diskusiju i pronalaženje prijedloga kako bi se problemi, spomenuti u priči, uspješno riješili.

Priče se mogu prilagoditi temeljem priča na stranici: <https://www.amnesty.ie/wp-content/uploads/2016/07/Human-Rights-Stories.pdf>

- **Rasprava i evaluacija (60 minuta)**

Trener okuplja sve sudionike na evaluaciju današnjeg programa. Sudionici su pozvani podijeliti svoj doživljaj prethodnih aktivnosti. S grupom dijele ono što su naučili, povlače paralele između dosadašnjeg vlastitog iskustva i danas naučenog. Komentiraju proživljeno i daju prijedloge kako nova znanja i vještine mogu ukomponirati u svoju svakodnevnicu.

Potrebni materijali: kolaž, vuna, uže, hrapavi papir, kartice s ljudskim pravima, flipchart, priče o ljudskim pravima

- **Preporuke za trenere pri umnožavanju:**

U kreativnoj vježbi izrade stabla po predloženom modelu, potrebno je osigurati dovoljno autonomije za kreativno izražavanje sudionika i prilagoditi način izražavanja sudionicima, imajući na umu vrstu i postotak invaliditeta svakog sudionika. Trener mora paziti da svaki sudionik ravnopravno sudjeluje u aktivnostima.

Preporučuje se da treneri vode računa o povezivanju svake sesije i očekivanih ishoda učenja sa stvarnošću i potrebama sudionika.

- **2. Edukacija o aktivnom građanstvu i zagovaranju**

- **3. DAN**
- **Naslov sesije: Mi kao aktivni građani**
- **Trajanje: 330 minuta**

- **Pozadina:**

Aktivno građanstvo je koncept koji pokriva i prava i odgovornosti građana. Osnovne vrijednosti aktivnog građanstva uključuju sudjelovanje i pripadnost zajednici. Zagovornici aktivnog građanstva pozivaju ljude da teže javnom dobru iznad užih interesa svojih privatnih života. Oni potiču uključenost u svoje susjedstvo, svoje društvene grupe i globalnu zajednicu kako bi promijenili svijet na bolje. Aktivno građanstvo može se odnositi na širok raspon aktivnosti, uključujući peticiju, prosvjede, kampanje, glasovanja i volontiranje u dobrotvorne svrhe. Jedan od najvažnijih primjera aktivnog građanstva je sudjelovanje u demokratskom procesu. Svako djelovanje koje promiče i održava demokraciju u srži je aktivnog građanstva. Može biti stranačka (npr. kampanja za političku stranku) ili nestranačka (npr. kampanja za izlazak na izbore). Brojne su prednosti aktivnog građanstva. Suradnja s drugima, kako bi se ostvario zajednički cilj, može stvoriti osjećaj zajedništva i pripadnosti. Radeći u grupama, ljudi mogu riješiti probleme koji bi ih inače previše opteretili i time onemogućili da sami dođu do rješenja. Isto tako, lokalno stanovništvo može imati bolji osjećaj za potrebe zajednice u kojoj žive od donosioca odluka na razinama vlasti. Aktivno građanstvo izuzetno je važno za skupine koje su često nedovoljno zastupljene u zakonodavnim tijelima. Tu spadaju siromašni, osobe s invaliditetom, žene, mladi te rasne i seksualne manjine. Dublja demokratska participacija navedenih skupina doprinosi cjelokupnoj društvenoj koheziji.

- **Svrha:**

Upoznati sudionike s osnovnim principima aktivnog građanstva, na koji način mogu utjecati na politike i ostvarivanje prava u njihovom okruženju.

- **Ciljevi:**
- **Razumjeti pojam aktivnog građanstva**
- **Povećati komunikacijske sposobnosti**
- **Upoznati sudionike s osnovnim principima suradnje u ostvarenju zajedničkih ciljeva**

- **Oblici rada i metode:**
- **Aktivno slušanje**
- **Kreativno i kritičko razmišljanje**
- **Dijaloška metoda - rad u grupi**
- **Učenje putem rješavanja problema**
- **Analiza i refleksija**

- **Tijek treninga:**

- **Pogodi što (15 minuta)**

Kako bi se sudionici opustili i kako bi ih se zainteresiralo, dan počinjemo kratkom laganom aktivnošću. Trener dijeli sudionike u grupe po pet članova. Svakoj grupi dodjeljuje se kutija u kojoj se nalaze različiti predmeti. Na primjer, loptica za stolni tenis, olovka, maramice, selotejp ili neki drugi, svakodnevnih predmeta. Sudionici odabiru jednu osobu iz grupe koja će imati informacije što je u kutiji. Ostali sudionici postavljaju pitanja osobi koja ima informacije, na koja im ona može odgovoriti samo sa “Da” ili “Ne”. Kada netko iz tima pogodi predmet, to se zapisuje na papir, a aktivnost se nastavlja sve dok ju trener ne prekine odnosno dok ne prođe predviđeno vrijeme. Pobjeđuje onaj tim koji na papiru ima napisano najviše (točnih) predmeta.

- **Primjena drva prava (75 minuta)**

Trener pred sudionike iznosi drvo ljudskih prava napravljeno na aktivnosti u prethodnom danu. Sudionici na demokratski način odabiru dva ljudska prava kojima će se baviti u narednom periodu i, prema vlastitim afinitetima, svrstavaju se u dvije podjednake grupe. Svaka grupa među svojim članovima raspravlja o tome zašto su su odlučili za ovo pravo, zašto je ono važno i u čemu leži njegova vrijednost. Svaki tim izabire svog glasnogovornika koji će drugom timu prezentirati stavove i promišljanja svog tima. Trener potiče sve sudionike da aktivno sudjeluju, komentiraju, propitkuju.

- **Red u kaosu (30 minuta)**

Kako bismo stvorili pozitivnu atmosferu i poradili na neverbalnim komunikacijskim vještinama, koristit ćemo zabavnu i kreativnu aktivnost. Trener dolazi do svakog od sudionika i dodjeljuje mu jedan broj, ovisno o broju sudionika aktivnosti. Kada svaki od sudionika dobije svoj broj, trener ih raspoređuje u ravnu liniju na način da su brojevi pomiješani. Zadatak sudionika je da se, bez verbalne komunikacije, razvrstaju od najmanjeg prema najvećem broju. Sudionicima se ostavlja prostor da na kreativan način uspostave kanale neverbalne komunikacije.

- **Razmjena iskustava (75 minuta)**

Referirajući se na početnu dnevnu aktivnost vezano uz odabir ljudskih prava izabranih s drveta ljudskih prava, sudionici nastavljaju s raspravom na nešto subjektivniji način. Dijeleći vlastita iskustva i povlačeći paralele s onim što su zaključili na navedenoj aktivnosti i onim što su proživjeli osobno ili se dogodilo nekome od njima bliskih osoba. Na taj se način, radeći sponu između teorije i prakse, adekvatno pripremaju za opsežniju debatu koja će uslijediti nakon pauze. U raspravama se fokusiraju na metode kojima bi se moglo prevenirati probleme koji su nastali iz nepoštivanja navedenih prava te nude rješenja kako postupiti kako bi eventualne posljedice bile minimizirane.

- **Pogodi predmet - energizirajuća aktivnost (15 minuta)**

Trener dijeli grupu u dva tima te na stolić ispred sudionika postavlja tri predmeta različite boje (ili teksture). Na primjer, crvenu, žutu i plavu lopticu. Grupa ima nekoliko minuta kako bi razvila taktilne simbole koji označavaju određene boje. Nakon nekoliko minuta trener upućuje timove da formiraju dvije paralelne linije tako da ispred svake linije stoji stolić s predmetima. Ova aktivnost se izvodi bez verbalne komunikacije između sudionika. Kada su se sudionici rasporedili u linije, trener posljednjem sudioniku u liniji zadaje boju traženog predmeta. Zadatak posljednjeg u redu je da, putem dogovorenog znaka, osobi ispred sebe da informaciju koji je traženi predmet. Informacija putuje od sudionika do sudionika dok ne dođe do onog sudionika koji stoji prvi do stolića na kojem su predmeti. Zadatak prvoga u liniji je taj da podigne u zrak predmet za koji smatra da je traženi. Tko prvi podigne točan predmet odlazi na kraj linije te se igra nastavlja dok prvi tim ne učini potpunu rotaciju ili dok trener ne prekine aktivnost. Ova aktivnost potiče kreativnost, mijenja percepciju kojom primamo informacije, osnažuje rad u timu i stvara natjecateljski duh.

- **Predavanje o aktivnom građanstvu (120 minuta)**

Cilj ove aktivnosti je približiti pojam aktivnog građanstva sudionicima te ih potaknuti na promišljanje o tome jesu li dosad aktivno sudjelovali u građanskim aktivnostima, predstaviti im zašto je korisno biti aktivnim građaninom i na koje je sve načine to moguće ostvariti. Istraživanja (HINGELS*, SALTELLI**, MANCA**, MASCHERINI**, HOSKINS, 2009.) su pokazala da je odnos između aktivnog građanstva i cjeloživotnog učenja usko povezan. Stoga su aktivni građani ujedno i aktivni učenici, i obrnuto, te je motivacija za sudjelovanje u društvu veća kod onih osoba koje su sudjelovale u aktivnostima izvan formalnog sustava obrazovanja. Aktivno građanstvo uključuje široku lepezu participativnih aktivnosti koje sadrže političko djelovanje, participativnu demokraciju i podršku civilnog društva i zajednice. Međutim, akcija sama ne smatra se aktivnim građanstvom jer se može ostvariti kao masovno sudjelovanje bez nužno demokratskih principa ili pozitivne posljedice (npr. nacistička Njemačka ili komunistička Europa). Umjesto toga, u aktivnom građanstvu, sudjelovanje je povezano s

demokratskim vrijednostima, međusobnim poštovanjem i ljudskim pravima. Dakle, ono što karakterizira aktivno građanstvo jest djelovanje temeljeno na vrijednosti za opće dobro, gdje se naglasak stavlja na društvene ishode demokracije i društvene kohezije, a ne na dobrobiti pojedinca od sudjelovanja. Operativni model aktivnog građanstva sastoji se od četiri mjerljive i različite dimenzije, a to su: društvene promjene, život zajednice, predstavnička demokracija i demokratska vrijednost. Dimenzija društvenih promjena sastoji se od aktivnosti poput potpisivanja peticija, sudjelovanja u zakonitim prosvjedima, bojkota određenih proizvoda i komunikacija s političkim strankama i predstavnicima vlasti, volonterskog rada, uključivanja u rad nevladinih organizacija i sindikata, donacija i sl.

Dimenzija života u zajednici sastoji se od komponenti poput postojanja i aktivnog rada društvenih organizacija (vjerske, poslovne, kulturne, društvene, sportske...). Komponenta koja se odnosi na predstavničku demokraciju izgrađena je od 3 dimenzije: angažman u političkim strankama, odaziv birača i sudjelovanje žena u političkom životu. Dimenzija pod nazivom demokratske vrijednosti sastoji se od 3 poddomene: demokracija, interkulturalno razumijevanje i ljudska prava. Aktivno građanstvo znači aktivno uključivanje ljudi u lokalne zajednice i demokraciju na svim razinama, od lokalne i nacionalne do europske razine. Aktivno građanstvo može se manifestirati i kao mala akcija, poput kampanja za čišćenje parka ili kao nešto ozbiljnije, poput obrazovanja mladih ljudi o demokratskim vrijednostima, vještinama i sudjelovanju. Aktivno građanstvo jedan je od najvažnijih koraka prema zdravim društvima, osobito u novim demokracijama poput Hrvatske.

- Potrebni materijali: papiri, olovke, 5 do 7 različitih predmeta po timu, povezi za oči, zvučnik

- Preporuke za trenere pri umnožavanju:

Aktivnost „Red u kaosu“, ovisno o zanimanju za aktivnost i sposobnosti sudionika, može se izvesti i na način da se sudionici trebaju rasporediti prema abecednom redu njihovih imena. Ukoliko im navedene vježbe budu prejednostavne, zadatak se može izvesti i tako da sudionicima budu dodijeljeni nasumični dvoznamenkasti brojevi do stotinu.

U aktivnosti „Razmjena iskustava“ trenerov zadatak je pobrinuti se kako bi svi sudionici imali prilike ravnomjerno govoriti. To se može učiniti postavljanjem pitanja „Ima li još netko nešto za dodati?“ sve dok svi sudionici nisu dobili priliku verbalno se iskazati. Potrebno je pripaziti i na one koji imaju potrebu previše govoriti; na primjer, postavljajući pravilo da svaki puta kada jedna osoba govori, drugi slušaju. Na taj bi način pokazali poštovanje prema drugima i svatko bi dobio svoju priliku reći što želi.

Može se postaviti pravilo da nakon svakog govornika mora proći 10 sekundi tišine kako bi svi bili sigurni da je osoba završila s izlaganjem. To će stvoriti sigurnu atmosferu u kojoj će se sudionici lakše “otvoriti” i izražavati. Sudionike se može navoditi pitanjima, ali se cijelo vrijeme mora na umu imati njihove potrebe, na način da im se da sloboda u odgovaranju i omogućiti da oni sami odaberu na kojoj temi će se dulje zadržati te što je ono što ih posebno zanima i čemu žele posvetiti dodatnu pozornost.

- **4. DAN**
- **Naslov sesije: Zagovarajmo za nas**
- **Trajanje: 330 minuta**

- **Pozadina:**

Zagovaranje se može definirati kao svaka aktivnost pojedinca ili skupine koja ima za cilj utjecati na političke, ekonomske, društvene i institucionalne odluke. Druga definicija opisuje zagovaranje kao čin podržavanja ili preporučivanja. Zagovaranje u svim svojim oblicima nastoji osigurati način sudjelovanja u pitanjima koja su pojedincu i zajednici važna. Zagovaranje pruža ljudima priliku da se njihovi stavovi i želje uzmu u obzir kada se donose odluke. Zagovaranje može imati mnogo oblika, ali općenito se odnosi na poduzimanje određenih radnji kako bi se ostvario određeni cilj koji utječe na veći ili manji dio društva. Sposobnost razumijevanja i komuniciranja svojih potreba i želja s drugima, vještina je koja je potrebna svima. Zagovaranje je važno, posebno u našem visoko politiziranom svijetu, iz mnogo razloga. Primjerice, zagovaranje omogućuje da „obični“ građani izraze svoje stavove o pitanjima koja su im važna, zagovaranje djeluje u zaštiti ljudskih prava, zagovaranje utječe na zakone i politike, zagovaranje omogućuje ljudima da bolje razumiju jedni druge, zagovaranje promiče rješavanje problema i sudjelovanje, kroz zagovaranje se obrazuje šira zajednica.

- **Svrha:**

Upoznati sudionike s osnovnim elementima zagovaranja i na koji način mogu koristiti zagovaranje kako bi ostvarili promjene u društvu i podigli svijest o problemima s kojima se susreću.

- **Ciljevi:**
- **Biti u mogućnosti definirati pojam zagovaranja**

- Razumjeti i moći objasniti nekoliko različitih načina na koje pojedinci mogu zastupati određeni cilj kroz metode zagovaranja.
- Razumjeti potrebu i važnost zagovaranja za rješenje problema koji su u identificirani u vlastitoj zajednici
- Povećati komunikacijske sposobnosti i sposobnosti rada u timu
- Upoznati se s glavnim organizacijama u RH koje se bave ljudskim pravima i naučiti kako im se obratiti

- Oblik rada i metode:
 - Predavanje
 - Analiza sadržaja i diskusija
 - Istraživačka i dijaloška metoda
 - Timski rad i komunikacija
 - Kreativno i kritičko razmišljanje
 - Analiza i refleksija

- Tijek treninga:

- Pogodi tko!- zagrijavanje i povezivanje grupe (15 minuta)

Glavni zadatak ove aktivnosti je prepoznati tko je iza nas i objasniti tko smo mi osobi koja stoji ispred nas. Sudionici za vrijeme trajanja aktivnosti imaju poveze na očima i smiju koristiti samo verbalnu komunikaciju na način da na leđa osobe ispred njih prstom napišu svoje ime ili na neki način objasne tko su, dok u isto vrijeme pokušavaju otkriti tko je osoba iza njih.

Na početku aktivnosti trener upoznaje sudionike s pravilima, uz pomoć prevoditelja hrvatskog znakovnog jezika i videćeg pratitelja. Trener navodi sudionike da cijela grupa formira krug i to na način da je svaki od sudionika okrenut prema leđima onog ispred njega u razmaku dovoljnom da ga može dodirnuti. Kada je grupa formirala krug, trener daje znak za početak.

Svaki od sudionika mora se koncentrirati na to da otkrije tko stoji iza njega, ali i da pokuša što bolje prenijeti tko je on osobi ispred sebe. Trener nakon 5 minuta daje znak za prestanak aktivnosti. Tada su sudionici slobodni skinuti poveze s očiju i verbalno komunicirati kako bi saznali tko je ispred i iza njih te jesu li i sami došli do tih zaključaka.

Trener u ovoj fazi aktivnosti postavlja pitanja sudionicima, vezano uz to kako su se osjećali za vrijeme aktivnosti, kako se sada osjećaju, jesu li pogodili tko je iza njih, jesu li uspješno objasnili tko su oni, je li im aktivnost bila jednostavna.

- **Predavanje o zagovaranju (90 minuta)**

Kroz predavanje o zagovaranju sudionicima će se približiti sam pojam zagovanja, što sve zagovaranje uključuje i zašto je ono bitno, kako za društvo u cjelini, tako i za svakog pojedinca.

Ideja iza društvenog zagovaranja odnosi se na socijalnu pravdu kao vrijednost koju društvo kao cjelina vrednuje. Društvo je to koje brani i podržava prava onih ljudi u zajednici koji ne uživaju ista prava ili dostojanstvo kao ostali, zbog bilo koje vrste nepovoljnog položaja ili diskriminacije.

Najčešće teme koje se provlače kroz aktivnosti zagovaranja su građanska prava, individualna prava, izgradnja zajednice, komunikacija i svijest o kršenju ljudskih prava unutar zajednice, iako tema zagovaranja može biti bilo koji problem koji smo u društvu uočili, a koji zahtjeva promjene javnih politika. Zagovaranjem dolazi do promjene djelovanjem odozdo prema donositeljima odluka. Aktivnosti zagovaranja su organizirane, planirane intervencije kojima se mobilizira politička i društvena podrška radi promjene rješavanja određenog javnog problema.

Najveći motivator zagovaranja je kada je pojedincu stalo do zajednice i društva, ima privilegiju života u demokratskom poretku koji jamči građanska prava na udruživanje, slobodu izražavanja i javno okupljanje, uz svjesnost da mi nemamo mogućnost direktnog odlučivanja, a oni koji odlučuju ne smiju i ne mogu vladati sami. Tu je i uvid u probleme ljudi u okruženju te vjeri u vlastitu moć i moć suradnje za pozitivne promjene.

U javnom zagovaranju postoje dvije dimenzije. Ona institucionalna koja omogućuje pristup, a ponekad i utjecaj, formalnom procesu političkog odlučivanja, oblikovanju sadržaja i nadzoru nad provedbom javnih politika, te ona društvena koja djeluje na način da omogućuje vidljivost zagovaračkih zahtjeva i podršku aktera u javnosti, širenje savezništava i jači legitimitet u odnosu na političke aktere.

Kako bi zagovaranje bilo što uspješnije, potrebno je definirati problem s kojim se suočavamo, razviti zagovaračku strategiju, osvijestiti u kojim okvirima djelujemo i koji su naši resursi i mogućnosti, imati jasne ciljeve i na temelju njih saznanja na koga želimo utjecati, kojim se institucijama možemo i moramo obratiti na putu ka rješenju uočenog problema. Sve navedeno zahtjeva dobru organiziranost i strukturu aktivnosti zagovaranja samih organizacija ili grupa pojedinaca koje ih provode ili u njima sudjeluju. Upravo zbog svega navedenoga, ova edukacija će sudionicima približiti metode i karakteristike zagovaranja, kako se uključiti u zagovaračke aktivnosti i kako ih kvalitetno provoditi kako bi javnost osvijestili o problemima s kojima se susreću, ali i utjecali na donositelje odluka.

- Ponavljanje aktivnosti uz nova saznanja (75 minuta)

Imajući na umu aktivnost prethodnog dana vezano uz odabir ljudskih prava, izabranih s drveta ljudskih prava, sudionici ovaj puta raspravljaju objektivnije. U svjetlu novih saznanja i primjenjujući naučeno, ponovno se vraćaju na primjere iz vlastitih iskustava. Sada stavljaju fokus na teoriju aktivnog građanstva i zagovaranja i u timovima pronalaze metode kako prevenirati ili riješiti probleme kršenja ljudskih prava. Važno je cijelo vrijeme imati na umu ono što je ostvarivo u pravnom aspektu i izvedivo sukladno poštivanju navedenih normi. Nakon toga, upuštaju se u raspravu o tome zašto su njihovi odabiri danas ponešto drukčiji od zaključaka koje su donosili prethodnog dana. Cilj je shvatiti razliku između onog što bi željeli napraviti i onoga što je moguće i u skladu s aktivnim građanstvom i zagovaranjem. Na temelju primjera, iznose činjenice i povlače paralele između svojih predrasuda i pravilnog kritičkog razmišljanja i djelovanja.

- **Istina ili laž (15 minuta)**

-

Trener izgovara tvrdnje vezano uz neke zanimljivosti i manje poznate činjenice o ljudskim pravima. Sudionici dižu ruku kada smatraju da je izgovorena rečenica istinita. Neke od izjava trenera su:

- *Nakon Prvog svjetskog rata razvila se ideja o zaštiti ljudskih prava i sloboda na međunarodnoj razini. (N)*
- *Opća deklaracija o ljudskim pravima prevedena je na gotovo 400 jezika, što je čini najprevođenijim dokumentom na svijetu. (T)*
- *Od 2011. pristup internetu se razmatra kao osnovno ljudsko pravo. (T)*
- *Obiteljsko nasilje kažneno je djelo u svim zemljama svijeta. (N)*
- *Pravo na sudjelovanje u kulturnom životu zajednice nije ljudsko pravo. (N)*
- *Ne postoji mogućnost ograničavanja ljudskih prava. (N)*
- *Trener potiče dijalog među sudionicima postavljajući pitanje zašto smatraju da je određena tvrdnja istina ili laž.*

- **Predavanje uz vođenu raspravu (60 minuta)**

- **Glavne organizacije koje pomažu u zagovaranju (ljudskih) prava**

Kao što je navedeno na prethodnom predavanju na temu zagovaranja, kako bi javno zagovaranje bilo uspješno, nužno je identificirati glavne aktere koji stoje na putu ka rješavanju uočenog problema. I protivnici i saveznici igraju jednako važnu ulogu u ostvarenju zadanih ciljeva.

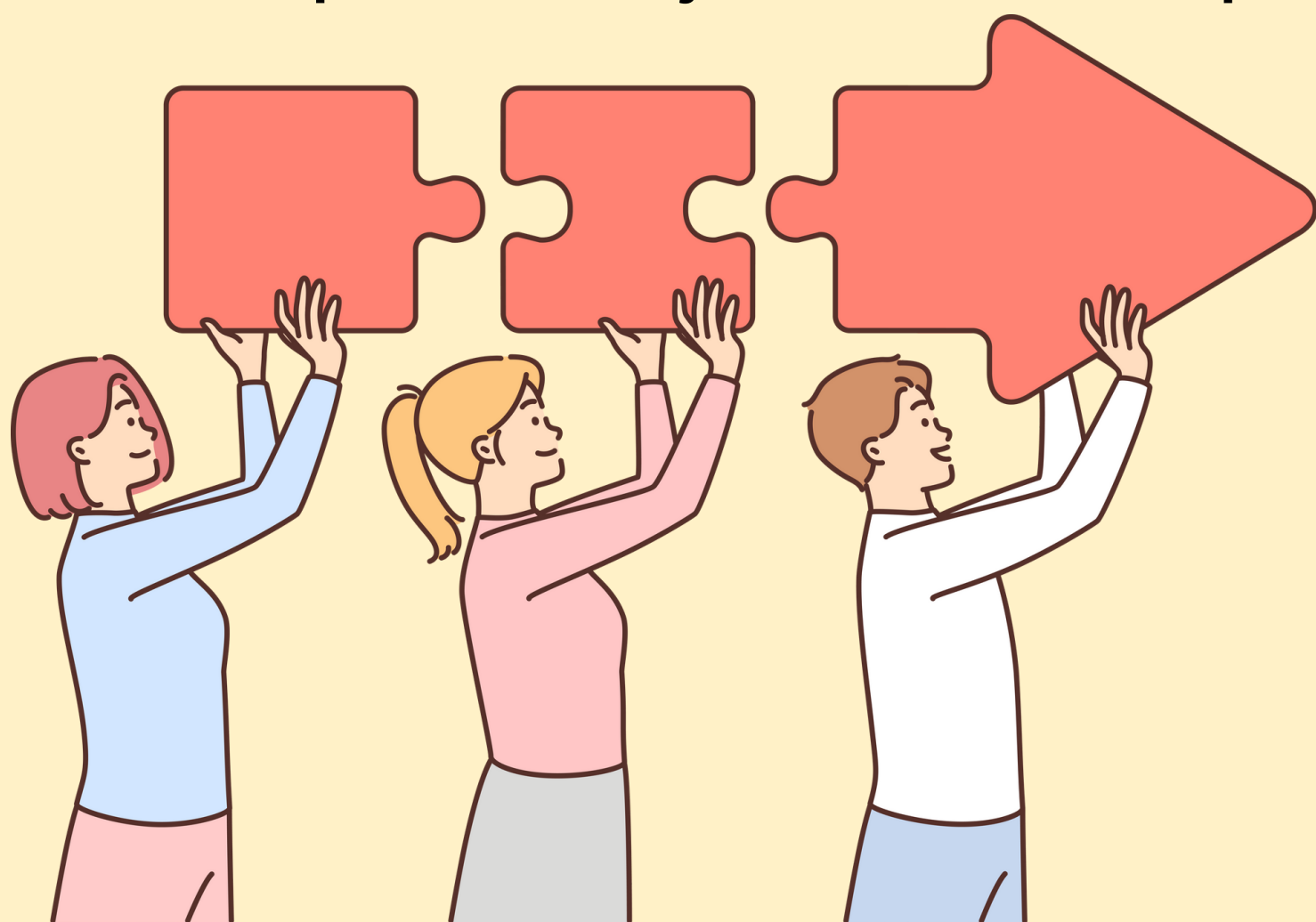
Kako bi se sudionicima olakšalo identificiranje ključnih aktera na razini institucija, kroz ovo će predavanje biti upoznati s glavnim institucijama koje pokrivaju većinu problema s kojima se ciljana skupina, odnosno sudionici, susreću. Tako će kroz predavanje biti predstavljeni Ministarstva i agencije, Vlada RH, Hrvatski sabor – tematska saborska tijela, odbori i vijeća, pučka pravobraniteljica, pravobraniteljica za djecu, pravobraniteljica za osobe s invaliditetom, sudovi, općinska, gradska i županijska vijeća/skupštine, mjesne, općinske, gradske i županijske vlasti, nevladine organizacije- udruge koje se bave osobama s invaliditetom, građanskim i ljudskim pravima i slično.

- **Os(vi)je(s)tite se! (15 minuta)**

- Sudionici zauzimaju svoja mjesta i smještaju se u opuštajući položaj. Trener im objašnjava aktivnost i pušta video snimke koje prati određeno djelo klasične glazbe. Sudionici, na osnovu onoga što vide/čuju i osjećaju, razmišljaju o tome uz koje godišnje doba bi povezali ovaj video/klasični komad.
- Po završetku gledanja/slušanja, svatko će ostalim sudionicima prepričati svoj doživljaj viđenog/glazbe, koje su njihove asocijacije, koji su im osjećaji pobuđeni i zašto. Sudionici kratko razgovaraju o tome zašto se njihova zapažanja razlikuju i što je to ono što čini subjektivni doživljaj nečega. Ova aktivnost, osim povezivanja grupe, ima za cilj potaknuti sudionike da se prepuste osjetilima i „zavire“ u sebe kako bi se što adekvatnije pripremili za refleksiju koja slijedi te učinili evaluaciju što kvalitetnijom i vjerodostojnijom.

- **Refleksija i evaluacija (60 minuta)**

Sudionici odabiru najzanimljivije segmente onoga što su naučili vezano uz ovaj modul. Svatko od njih odabire jednu stvar od posebnog značaja za njih i obrazlažu svoj odabir, navode zašto su odabrali baš to, zašto smatraju da je to nešto važnije od nečeg drugog i na koji način bi to novo znanje moglo utjecati na njihov život te kako bi ga mogli primijeniti u budućnosti. Drugi zadatak je sličan i odnosi se na odabir onoga što ih je najviše iznenadilo, što nisu očekivali i zašto misle da je tome tako. Potom će zajednički prokomentirati izazove s kojima su se susreli te ocijeniti današnja ključna učenja kako bi bili spremni teorijski dio uobličiti u praksu u narednom modulu.

- **Preporuke za trenere pri umnožavanju:**

U prvoj aktivnosti dana vrlo je važno da su svi sudionici upoznati s pravilima prije nego aktivnost krene. Preporučuje se odvojiti 5 do 10 minuta za ponavljanje pravila kako bi bili sigurni da su svi sudionici razumjeli tijekom aktivnosti.

• Kod odabira signala za početak/kraj aktivnosti „Pogodi tko“ trener mora imati u vidu specifičnu skupinu s kojom provodi aktivnost te odabrati signal koji će svim sudionicima biti jasan. Na primjer, kod skupine gluhih i slijepih osoba preporučuje se dodir po ramenu ili neki drugi taktilni signal.

Tijekom ponavljanja aktivnosti uz nova saznanja, trenerov zadatak i ovaj je puta vođenje rasprave ciljanim pitanjima te briga za ravnopravnošću svih sudionika. Ponovno treba imati na umu sudionike nesklone verbalnom izražavanju i poticati ih na sudjelovanje. Pozornost treba obratiti na različitost potreba i sposobnosti svih sudionika.

- **Potrebni materijali: povezi za oči, stolci, pitanja o ljudskim pravima za aktivnost Istina ili laž, zvučnik, laptop, video i audio materijali.**

- **3. Radionica zagovaranja**

- **5. DAN**
- **Naslov sesije: Ljudska prava, svijet i mi**
- **Trajanje: 330 minuta**

- **Pozadina:**

Iako razvijene zemlje svijeta na uvažavanje ljudskih prava tzv. prve generacije gledaju kao na nešto neosporno, organizacije poput Amnesty Internationala i dan danas izvještavaju o slučajevima grubog kršenja čak i tih osnovnih prava u gotovo polovici svih zemalja. Ljudi su prisiljeni napustiti svoje domove, broj djece vojnika je ogroman, prisila se koristi kako bi se ljudi optužili za zločine koje nisu počinili. Feminicidi, mučenja i ratni zločini i dalje se događaju. Istina je da se nastoji umanjiti kršenje ljudskih prava, ali podaci pokazuju da smo daleko od iskorjenjivanja ovog problema. Budući da kršenje ljudskih prava može imati svoje korijene i u kulturi, nužno je osvijestiti i obrazovati društvo, čak i ono privilegirano koje se ponosi progresivnošću i humanošću, kako bi doprinijeli promjenama i izdigli se iznad normalizacije kršenja ljudskih prava u ime tradicije i kulture.

- **Svrha:**

Razviti svijest o ljudskim pravima kao, iako teorijski univerzalnom i neotuđivom pojmu, fluidnom konceptu u smislu mogućnosti ostvarenja ovisno o datom socio-ekonomsko-kulturološkom okruženju.

- **Ciljevi:**
- **Podijeliti saznanja i raspravljati o ljudskim pravima u globalnom kontekstu**
- **Podići svijest o utjecaju kulture i tradicije na percepciju društva prema ljudskim pravima**
- **Povezati teme ljudskih prava s ljudskim karakteristikama i potrebama**

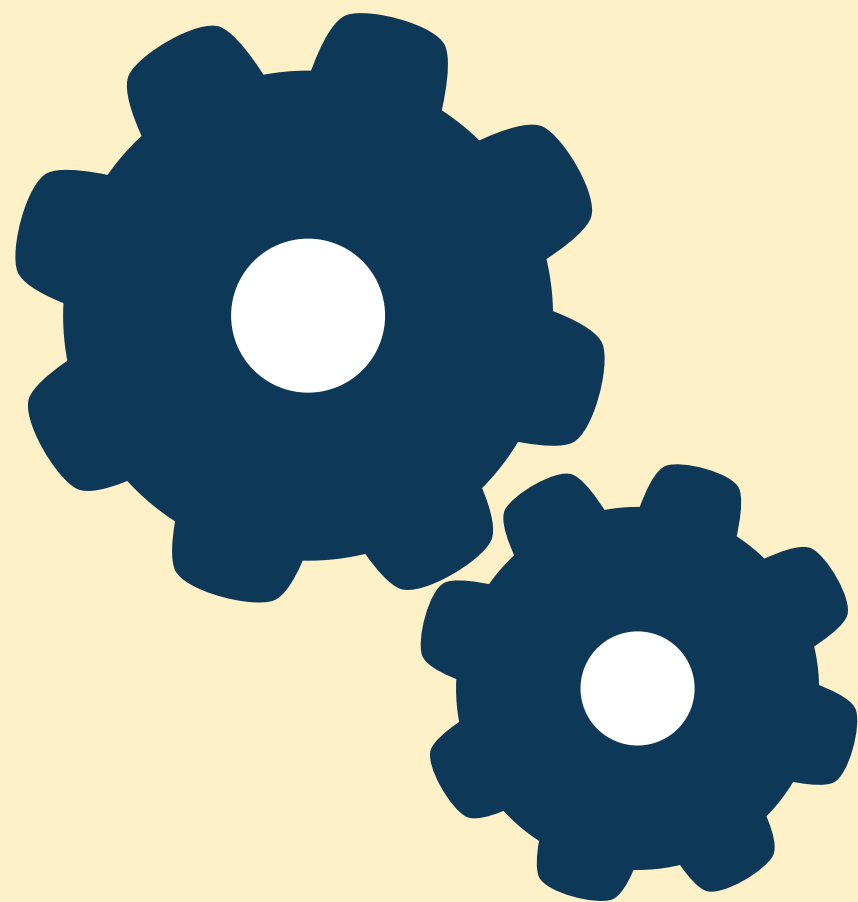
- Približiti sudionicima koncept ljudskih prava kao neotuđivih i univerzalnih
- Problematizirati popularna mišljenja koja krivo interpretiraju značenje ljudskih prava
- Vježbati kompetencije sudionika u elementima diskusije i uvjeravanja
- Razumjeti trenutne situacije i izazove u području ljudskih prava u različitim dijelovima svijeta
- Razvijati timski rad i suradnju
- Promovirati suosjećanje s drugima koji su različiti
- Podići svijest o nejednakim mogućnostima u svijetu

- **Oblik rada i metode:**

- Predavanje
- Istraživačka metoda - rad u grupi
- Analiza sadržaja i diskusija
- Kreativno i kritičko razmišljanje
- Debata
- Analiza i refleksija

- **Tijek treninga:**

- **Prezentacija na temu prve generacije ljudskih prava (90 minuta)**
- ***PRVA GENERACIJA LJUDSKIH PRAVA - građanska i politička prava***

Razvoj ljudskih prava po broju i sadržaju i cjelovitost njihove funkcije snažno je povezana s neravnotežom odnosa između pojedinca (građanina) i vladajuće skupine (države).

U antičko doba, ravnoteža između individue (građanina) i vladajućih grupa (država) jasno je bila naklonjena državi. Individualna prava bila su podređena interesu "vođe". U srednjem vijeku, osobna sigurnost i privatno vlasništvo bili su na samovoljnom raspolaganju suverena koji je imao apsolutna prava kao i pravo na život i smrt svojih građana.

Ovo razdoblje općenito karakterizira postojanje prava na prisilu, a ne vladavina zakona i prava, podređujući prava okolnostima u svrhu služenja apsolutnom monarhu (po božanskom pravu). Pod tim uvjetima, individualna prava ostvarivala su se prema nahodanju vladajuće klase. U smislu povijesti prava i opće teorije prava, ljudska su prava predstavlja povratak na jusnaturalističko shvaćanje subjektivnih prava i na valorizaciju osobe u pravnom smislu, kao ljudsko biće. Uz pojam ljudskih prava u pravilu se vežu pojmovi prirodnih, temeljnih i apsolutnih prava. Ljudska prava su prirodna prava jer pripadaju pojedincu kao bitna obilježja njegove ljudske prirode. Ona su i temeljna i apsolutna, iako ovdje valja istaknuti određenu razliku. Ne postoji međunarodno prihvaćen popis temeljnih (fundamentalnih) ljudskih prava, ali se općenito drži da se ona odnose na prava utvrđena „Općom deklaracijom o ljudskim pravima“ kao što su pravo na život, pravo na slobodu i sigurnost, pravo na slobodu udruživanja itd.

Apsolutna prava su ljudska prava koja se ni u kojim okolnostima ne mogu ograničiti niti ih se pojedinac može odreći. Prema običajnom međunarodnom pravu ona uključuju: zabranu mučenja, okrutnog ili ponižavajućeg postupka ili kazne, zabranu ropstva i načelo “nema kazne bez zakona” (nitko ne može biti proglašen krivim i kažnjen za djelo koje u trenutku kad je počinjeno nije, po nacionalnom ili međunarodnom pravu ili međunarodnom običajnom pravu, utvrđeno kao kazneno djelo).

Prva generacija ljudskih prava (prava na slobodu) obuhvaća niz građanskih i političkih prava utvrđenih krajem 18. stoljeća u sklopu Američke i Francuske revolucije. Njima se uređuje odnos između pojedinca i vlasti u širokom području sigurnosti pojedinca, od prava na život do prava na glasovanje i sudjelovanje u upravljanju. Temeljna svrha im je zaštita građana protiv samovoljnih postupaka države. Građanska prava zatvaraju prostor osobnih sloboda u kojemu se pojedinac nesmetano razvija, gradi svoju sliku svijeta i upravlja svojim životom, djeluje na vlastitu odgovornost i “nedodirljiv” je za državu, što mu se jamči ustavom i zakonima.

Sva građanska prava mogu se svrstati u tri kategorije: pravo na život, pravo na slobodu i pravo na sigurnost. S obzirom na to da su sva ta prava više ili manje uređena ustavom i zakonima kojima se državi zabranjuje određeno djelovanje na štetu pojedinca, nazivamo ih oš i zakonskim i negativnim pravima.

„Opća deklaracija o ljudskim pravima“ posvećuje im 20 od ukupno 30 svojih članaka, od 2. do 21. članka:

- pravo na život
- pravo na jednakost i nediskriminaciju
- sloboda od mučenja i drugog okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupka i kazne, uključujući zabranu nezakonitog uhićenja, pritvaranja, zatvaranja, progona i protjerivanja
- sloboda od ropstva i prisilnog rada
- pravo na osobnu sigurnost
- pravo na jednaku pravnu zaštitu, nepristrano i javno saslušanje od strane neovisnog suda i učinkoviti pravni lijek
- pravo na dostojanstvo vlastite osobe pred sudom i pravo na nevinost do pravomoćne presude
- pravo na brak i obitelj
- pravo na privatnost doma i dopisivanja, uključujući zaštitu časti i ugleda
- pravo na vlasništvo i nasljedstvo
- pravo na državljanstvo i promjenu državljanstva
- pravo na traženje i dobivanje azila pred progonom u svojoj zemlji
- pravo na slobodu kretanja u granicama svoje i drugih država
- sloboda mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti
- sloboda izražavanja vlastitog mišljenja i stava, uključujući slobodu govora
- sloboda okupljanja i udruživanja u mirne skupine

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

Dok građanske slobode štite pojedinca od samovolje vlasti, politička mu prava osiguravaju položaj političkog subjekta koji koristeći demokratske postupke, izravno ili neizravno, sudjeluje u upravljanju svojom zemljom. Budući da se prvenstveno odnose na proces odlučivanja, a ne na njegov ishod, politička prava se ponekad nazivaju i pravima participacije, a kako je za njihovo uživanje, kao i kod građanskih prava, bitno nemiješanje vlasti, i jedna i druga prava nazivaju se još negativnim pravima:

- jednako pravo glasa (pravo pojedinca da bira na izborima koji se provode na način kojim se jamči slobodno izražavanje volje birača)
- pravo da se bude biran bez ikakve diskriminacije po osnovi rase, spolne, nacionalne ili religijske pripadnosti i sl. (pravo pojedinca da ima jednak pristup javnim službama i sudjeluje u upravljanju svojom zemljom)

- **Nemoguća misija - energizirajuća aktivnost (15minuta)**

Kako bi se sudionici energizirali i razgibali, ovaj dio sesije započinjemo s vježbom koju je teoretski najlakše izvesti, a zbog naših psiholoških i fizičkih mehanizama, zapravo iznimno teško postići u praksi. Sudionici sjede na stolicama ili stoje tako da formiraju krug s dovoljnim razmakom jedni od drugih. Trener obavještava sudionike kako je gotovo nemoguće izvesti ovu vježbu te na taj način motivira sudionike da mu dokažu suprotno, odnosno da su upravo oni ti koji će uspješno izvršiti zadatak.

Trener od sudionika traži da desnom rukom „po zraku“ opišu krug. Ovaj dio vježbe je vrlo jednostavan i intrigira sudionike za nastavak zadatka. Nakon kraćeg vremena trener zaustavlja sudionike te ih upućuje da lijevom rukom, na isti način, opišu oblik slova “X”. Nakon nekog vremena trener ih zaustavlja te im daje zadatak da rade obje aktivnosti u isto vrijeme. U ovoj fazi gotovo je nemoguće izvršiti zadatak.

Ova aktivnost može se izvesti i na način da sudionici sjede i desnom nogom opisuju krug na podu, a nakon minute trener ih upućuje da rukom po zraku napišu svoje ime. Opet, ovo je gotovo nemoguće: noga ima tendenciju slijediti ruku i obrnuto. Da bi se vježba olakšala, moguće je sudionicima dati zadatak da pokušaju raditi krug lijevom nogom, dok paralelno s time „pišu“ desnom rukom. S obzirom da u vježbi ne postoje nikakve fizičke prepreke, jedino što otežava ovu aktivnost je psihološka mehanizacija. Dakle, kroz vježbu ova aktivnost postaje apsolutno izvediva i na zabavan način sudionicima dokazuje da je ključ uspjeha u ustrajnosti.

- Dva pola, jedan svijet- radionica (120 minuta)

Trener dijeli sudionike u pet različitih skupina. Na taj način, oformit će se timovi koji će sadržavati po dvije gluhe i dvije slijepe osobe. Njihov zadatak bit će upustiti se u istraživanje, koristeći dostupne suvremene izvore informacija. Na taj način, kroz suradnju i zajedničko djelovanje, sudionici će moći za svoj tim priskrbiti dovoljan broj različitih informacija, činjenica i tvrdnji, koji će im biti od koristi u daljnjem stadiju radionice.

Trener će nasumično dodijeliti države svakom timu. Neki će timovi dobiti razvijene i bogate države u kojima je poštivanje ljudskih prava (posebno onih I. generacije) neupitno i samopodrazumijevajuće. S druge strane, neki će timovi dobiti za zadatak istražiti siromašne i nerazvijene države u kojima je poštivanje ljudskih prava vrlo diskutabilno, ponekad i nepostojeće. Nakon što detaljno istraže situaciju s poštivanjem ljudskih prava u zadanim državama, po jedan će pripadnik svake skupine ostalim grupama iznijeti rezultat istraživanja svoje grupe.

Nakon što sve grupe završe s izlaganjem, trener će sudionike potaknuti na raspravu oko dobivenih rezultata, postavljajući pitanja o tome što je za njih od novih saznanja bilo očekivano, a što ih je iznenadilo i zašto. Kroz ovaj praktičan dio rada, sudionici će kombinirati nova teorijska znanja usvojena na predavanju početkom dana s vlastitim istraživačkim radom. Radionicu će zaključiti predstavljanje rezultata ostalim sudionicima, što će biti izvrstan uvod u popodnevnu aktivnost, kada će plodove svoga rada biti u mogućnosti primijeniti u debati na srodnu, logički nadovezujući temu.

- **Stvarajmo priče (15 minuta)**

Sudionici zauzimaju svoja mjesta, a trener prilazi svakome od njih i pruža im kutiju u kojoj se nalaze papiri s različitim riječima. Svaki sudionik odabire tri papira, čime dobiva tri riječi. Zadatak sudionika je promisliti o tome na koji bi način mogli odabrane riječi povezati u smislenu priču. Svakom je sudioniku ostavljena mogućnost izbora kako će ta priča izgledati. Priča može biti istinita ili izmišljena, može biti ozbiljna ili šaljiva, može biti utemeljena na vlastitoj anegdoti ili nekom povijesnom događaju. Ova aktivnost će pomoći sudionicima da se verbalno izraze na način koji njima najbolje odgovara, a ujedno će ih pripremiti za ozbiljniju debatu koja će uslijediti.

- **Debata/primjena radionice (60 minuta)**

Trener dijeli sudionike u dvije jednake skupine, neovisno o tome kojem su timu ranije pripadali. Svakoj grupi dodijelit će unaprijed zadanu tezu koju će oni morati argumentirano zastupati. Prva teza odnosit će se na tvrdnju da bi razvijene i bogate zemlje ne samo mogle, već i imale moralnu obavezu pomoći manje razvijenim i siromašnijim zemljama, budući da posjeduju znanja i iskustva kako unaprijediti i poboljšati poštivanje ljudskih prava. Nasuprot tome, druga će grupa braniti stav da treba poštovati i uvažavati različitosti drugih kultura i, uzevši u obzir da siromašne i nerazvijene države imaju vlastitu pozadinu, povijesne, tradicijske, vjerske i druge zasebne vrijednosti, ne uzimati si za pravo infiltrirati se u njihov sustav vrijednosti i na temelju vlastite perspektive odlučivati što je za njih najbolje.

Sudionici će u debati koristiti podatke iz istraživanja koje su proveli u prethodnoj aktivnosti, pazeći pritom na teorijsku podlogu koju su usvojili na uvodnom predavanju, brinući se da njihovi argumenti budu objektivni i jasno definirani. Trener ne smije sudjelovati u raspravi niti pomagati grupama i navoditi ih u raspravi, ali treba brinuti o vremenu kako bi obje grupe ravnopravno mogle iskazati svoje stavove, analizirati ih i uvjeriti “suparnike” da njihova teza ima više smisla u zadanom kontekstu. Na kraju debate, obje grupe će konstatirati ostaju li pri stavovima koje zastupaju ili ih je druga grupa ipak uspjela uvjeriti u suprotno te obrazložiti svoj odgovor.

- **Refleksija i rasprava (30 minuta)**

Po isteku posljednje aktivnosti ovog dana, sudionici će u opuštenoj atmosferi razgovarati o svim elementima koje su danas razrađivali i usvajali. Bit će pozvani povezati neka od prava s radionica sa situacijom u državi u kojoj žive. Trener će im ponuditi lentu, a njihova će zadaća biti, na crti gdje se na lijevom kraju nalazi država u kojoj se ljudska prava najmanje poštuju, a na desnom kraju ona u kojoj se najviše poštuju, označiti gdje se nalazi njihova država te obrazložiti svoj stav.

- **Preporuke za trenere pri umnožavanju:**

Ovisno o uzrastu sudionika, teme koje se kroz aktivnosti obrađuju i kompleksnost prezentacije je potrebno modificirati prema afinitetima.

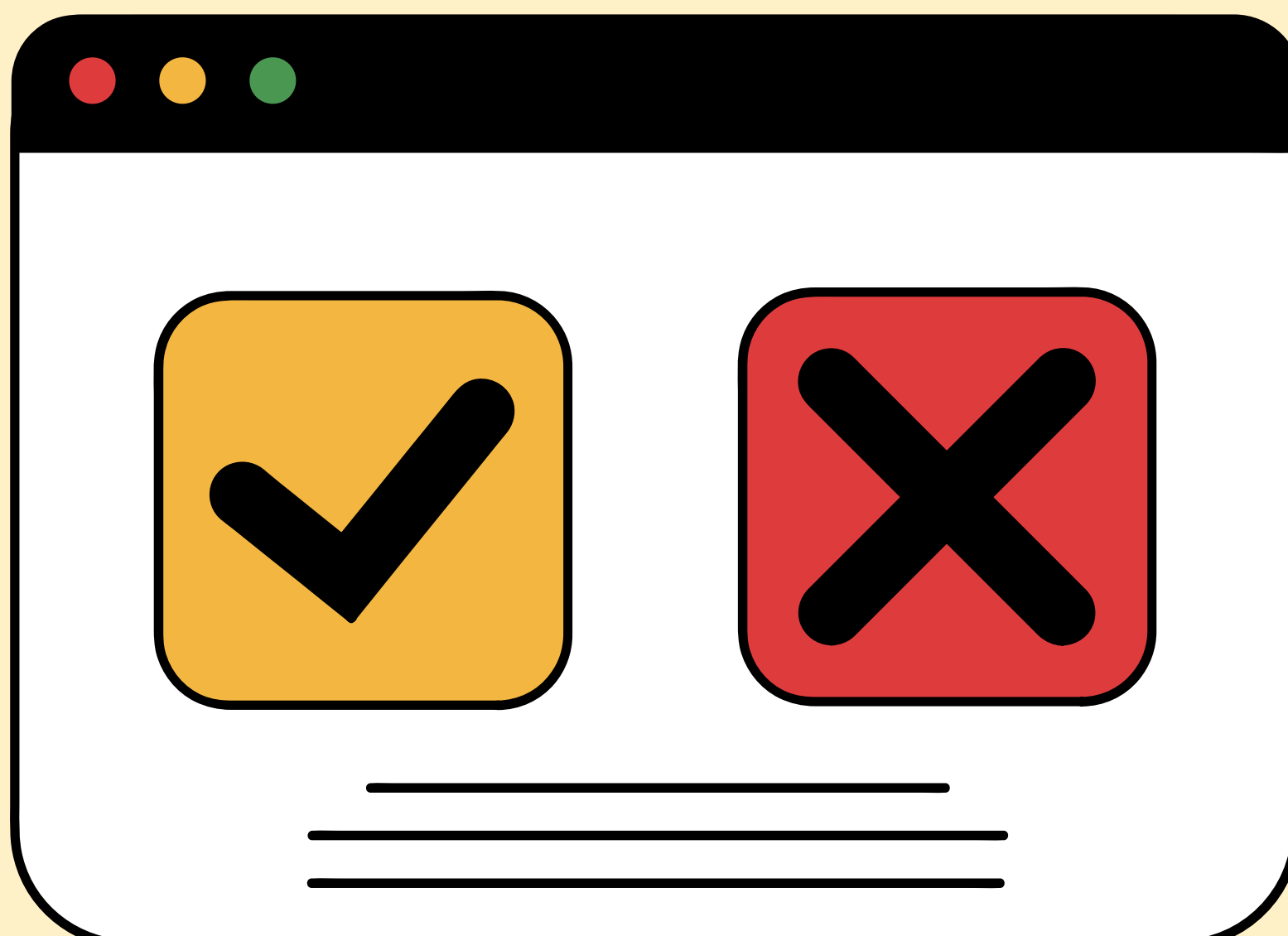
Ovisno o dostupnosti resursa i alata potrebnih za istraživački rad, aktivnost se može izvesti i na način da se sudionicima podjele unaprijed napravljeni materijali vezani uz temu koja se obrađuje

S obzirom da su aktivnosti istraživačkog rada i debate nešto složenije, trener mora posebno voditi računa o tome da svi članovi grupa ravnopravno sudjeluju.

- **Potrebni materijali:**

Laptop, projektor, mikrofon, zvučnik, stolice, kutija, papirići sa riječima, lenta

Dodatno: materijali vezani uz temu radionice i debate

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

- 6. DAN
- Naslov sesije: Imamo li pravo?
- Trajanje: 330 minuta

- Pozadina:

Temelj svakog kvalitetnog i uspješnog zagovaranja je dobra pripremljenost i informiranost. Što više znamo o svojim pravima to ćemo ih lakše zagovarati, a samim time i ostvariti. Upravo je edukacija i razvoj kritičkog mišljenja ključan korak na putu ka pozitivnim promjenama u zajednici i društvu. II. generacija ljudskih prava stavlja naglasak na ekonomska, socijalna i kulturna prava. Stavljajući u kontekst napredak društva, koji je u Hrvatskoj ipak dosegao određenu razinu, i poimanje ostvarivanja ljudskih prava određenih generacija, ipak je aktualnije staviti naglasak na problematiku i načine kršenja prava II., III. i budućih generacija. Također, iako su ljudska prava temelj moderne demokracije i njihovo poštivanje je nužnost, iznimno je važno razumjeti kroz koje se sve sfere svakodnevno proteže pitanje ljudskih prava, njihova korelacija s politikama i sustavima moći te kritički promišljati situacije kroz kontekst mogućih konflikata određenih prava.

- Treba imati na umu i veću ili manju „težinu“ svakog prava te sukladno tome davati prednost određenim pravima pa makar, ako ih nije moguće „pomiriti“, i na uštrb onih drugih prava.

- Svrha:

Pružiti detaljnije informacije o II. generaciji ljudskih prava te kroz primjenu istraživačkih i problemskih zadataka, kao i kroz sudjelovanje u debatama povećati kompetencije sudionika potrebne za sudjelovanje u uspješnom zagovaranju.

- **Ciljevi:**

- **Pobliže upoznati sudionike s II. generacijom ljudskih prava**
- **Stimulirati komunikaciju između sudionika**
- **Razviti strategije i pravila komunikacije među sudionicima**
- **Stvarati procese komunikacije na različitim razinama: verbalno-neverbalno**
- **Izgraditi povjerenje među sudionicima**
- **Potaknuti kreativnost u rješavanju problema i međusobnoj suradnji**
- **Potaknuti kompetitivnost**

- **Oblici rada i metode:**

- **Predavanje**
- **Metoda postavljanja i rješavanja motoričkih zadataća**
- **Istraživačka metoda - grupni oblik rada**
- **Analiza sadržaja**
- **Debata**
- **Diskusija i evaluacija**

- **Tijek treninga:**

- **Predavanje (90 minuta)**

- **DRUGA GENERACIJA LJUDSKIH PRAVA - ekonomska, socijalna i kulturna prava**

Druga generacija (prava na jednakost) obuhvaća skup gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava koja su utvrđena početkom 20. stoljeća u ruskoj Oktobarskoj revoluciji, u sklopu ideje o državi koja ima obvezu skrbiti za svoje građane i jednakosti građana. Riječ je o tzv. pragmatičnim pravima kod kojih se očekuje progresivno priznanje i zaštita od strane države, ovisno o njenom gospodarskom, socijalnom i političkom razvoju.

Druga generacija ljudskih prava temelji se na načelima socijalne pravde i javne obveze - ona su obično "pozitivna" prava, temeljena na kontinentalno-europskim koncepcijama slobode kao jednakosti. Ova druga generacija prava kroz povijest je evoluirala u ono što je danas poznato kao "socijalna" ili "ekonomska" prava.

Druga generacija ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava pronalazi svoje podrijetlo primarno u socijalističkoj tradiciji koja je bila nagoviještena među Saint-Simonijancima u Francuskoj ranog 19. stoljeća i različito promicana revolucionarnim borbama i pokretima blagostanja koji su se od tada odvijali. Drugi je naraštaj prava velikim dijelom odgovor na zlouporabe kapitalističkog razvoja i njegove temeljne, u biti nekritičke, koncepcije individualne slobode koja je tolerirala, čak i legitimirala, eksploataciju radničke klase i kolonijalnih naroda. Povijesno gledano, ono je kontrapunkt prvoj generaciji građanskih i političkih prava.

Posljedično, druga generacija shvaća ljudska prava u pozitivnim ("prava na"), a ne u negativnim ("slobode od") terminima, zahtijevajući više intervenciju nego suzdržavanje države u svrhu osiguravanja pravednog sudjelovanja u proizvodnji i distribuciji uključene vrijednosti.

Usprkos tome, većina prava druge generacije zahtijevaju državnu intervenciju u raspodjeli resursa jer više uključuju zahtjeve za materijalnim nego za nematerijalnim vrijednostima prema kriteriju pravednosti raspodjele. Prava druge generacije u osnovi su zahtjevi za društvenom jednakošću. S druge strane, kako se negativne posljedice nereguliranog kapitalizma, nacionalnog i transnacionalnog, s vremenom sve više osjećaju, temeljena na spolu, rasi, socio-ekonomskom statusu, vjerojatno je da će borba za prava druge generacije rasti i sazrijevati.

Na isti način na koji se sva prava obuhvaćena prvom generacijom građanskih i političkih prava ne mogu pravilno označiti kao "negativna prava", tako se sva prava obuhvaćena drugom generacijom ekonomskih, društvenih i kulturnih prava ne mogu ispravno označiti " pozitivna prava." Pravo na slobodan izbor zaposlenja, pravo na osnivanje i učlanjenje u sindikate i pravo na slobodno sudjelovanje u kulturnom životu zajednice, na primjer, ne zahtijevaju afirmativne mjere države kako bi se osiguralo njihovo uživanje.

U „Općoj deklaraciji o ljudskim pravima“ ta su prava obuhvaćena člancima 22.-27.:

- pravo na socijalnu sigurnost
- pravo na rad i druge slobode povezane s radom, uključujući udruživanje u sindikate
- pravo na odmor i slobodno vrijeme
- pravo na primjeren životni standard
- pravo majke i djeteta na posebnu društvenu zaštitu i skrb
- pravo na odgoj i obrazovanje koje pridonosi punom razvoju ljudske osobe, uključujući pravo roditelja na izbor obrazovanja svoje djece
- pravo na sudjelovanje u kulturnom životu i korištenje kulturnih dobara
- pravo na zaštitu i korist od svojih autorskih djela

Druga generacija prava na jednakost bila je proizvod brze industrijalizacije u 19. stoljeću i pratećih društvenih i ekonomskih nejednakosti. U kontekstu novonastale ideološke konfrontacije nakon Drugog svjetskog rata, komunistički je tabor nepokolebljivo podržavao ekonomska, socijalna i kulturna prava. Njihova posebnost je preduvjet za aktivno uključivanje države. Stoga su prve dvije generacije prava bile obuhvaćene Općom deklaracijom o ljudskim pravima (Opća skupština UN-a 1948.), pri čemu je Zapad davao prednost prvoj, a Istok drugoj generaciji ljudskih prava, premda se obje generacije pozivaju na individualna prava i nameću odgovarajuće dužnosti nacionalnoj državi.

Ova prava odnose se na brigu o životu građana i ostvarenje osnovnih životnih potreba. Temelje se na idejama jednakosti i zajamčenom pristupu osnovnim društvenim i ekonomskim dobrima, uslugama i prilikama. Kako je vrijeme odmicalo, ova su prava sve više postajala predmetom međunarodnog odobravanja kroz kontekst rane industrijalizacije i uspona radničke klase. To je dovelo do novih zahtjeva i novih ideja o značenju života i dostojanstva.

Ljudi su prihvatili ideju da ljudsko dostojanstvo zahtjeva više od minimalnog uplitanja države. Socijalna, ekonomska i kulturna prava navedena su u Međunarodnom paktu o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (ICESCR), kao i u Europskoj socijalnoj povelji.

Socijalna prava su ona koja su neophodna za puno sudjelovanje u životu društva, odnosno zajednice. Ona uključuju osnovno pravo na obrazovanje, pravo na osnivanje i održavanje obitelji ali i mnoga prava koja se često razmatraju kao „građanska“ prava, kao na primjer: pravo na rekreaciju, zdravstvenu skrb, privatnost i slobodu od diskriminacija.

Obično se smatra da ekonomska prava uključuju pravo na rad, na odgovarajući životni standard, na stanovanje i pravo na mirovinu. Ekonomska prava odražavaju činjenicu da je određena minimalna razina materijalne sigurnosti potrebna za ostvarenje ljudskog dostojanstva. Također, ova skupina prava prepoznaje da nedostatak adekvatnog zaposlenja i stanovanja dovodi do negativnih psiholoških posljedica.

Kulturna prava se odnose na prava zajednice na kulturni "način života", a često im se pridaje manje pažnje od ostalih vrsta prava. Ona uključuju pravo na slobodno sudjelovanje u kulturnom životu prava manjina kroz ostvarenje prava na nediskriminaciju i jednaku zaštitu pred zakonom.

- Oči, uši , tijelo- aktivnost (45 minuta)

Na početku ove aktivnosti trener priprema prostor postavljajući različite prepreke i lopticu ili neki drugi predmet na određeno mjesto u poligonu. Na cilju svakog poligona postavlja se prazna kutija. Trener zatim dijeli sudionike u timove od tri člana. Broj poligona mora odgovarati broju timova.

Svakom članu dodjeljuje se po jedna uloga. Uloge su: tijelo (može se kretati i čuti, ali ne može vidjeti i govoriti), glas (može govoriti, ali ne može se kretati i čuti), oči (može vidjeti, ali ne može govoriti i kretati se).

Zadatak svakog od timova je da vode tijelo kroz poligon, pritom ono pronade traženi predmet te ga ubaci u praznu kutiju na cilju. Oko i glas moraju razviti načine komunikacije kako bi vodili tijelo u željenom smjeru.

Oči koriste neverbalnu komunikaciju prilikom davanja informacija koje vide glas. Glas onda na verbalan način daje upute koje tijelo slijedi. Nakon što trener objasni pravila i cilj aktivnosti potrebno je ostaviti dovoljno vremena kako bi svaki od timova razvio svoju strategiju komunikacije.

- Sport (ni)je igra - radionica (90 minuta)

Trener dijeli sudionike u grupe po otprilike pet članova. Kao i prethodnog dana, sudionici se i danas trebaju upustiti u istraživački rad. Danas je fokus na ljudskim pravima II. Generacije, konkretno na pravu sudjelovanja u kulturnom životu zajednice. Ovo pravo ima više sastavnica. Sudjelovanje u sportu također je priznato kao ljudsko pravo prema uvjetima Opće deklaracije o ljudskim pravima Ujedinjenih naroda (UDHR), kao sastavnica prava "sudjelovanja u kulturnom životu zajednice". Također je proglašeno ljudskim pravom u Povelji Vijeća Europe Sport za sve, Međunarodnoj povelji UNESCO-a o tjelesnom odgoju, tjelesnoj aktivnosti i sportu i Olimpijskoj povelji. Države članice UN-a, koje su ratificirale pravne ugovore povezane s UDHR-om, obvezuju se osigurati navedena prava i UN-u podnositi periodična izvješća o svom napretku u tome. Pregled nedavnih izvješća o napretku zemalja članica EU-a otkriva opći neuspjeh u implementaciji sporta kao ljudskog prava.

Trener nakon kratkog uvoda poziva sudionike da istraže na koji su način sportski događaji utjecali na razvoj i stanje ljudskih prava. Svakoj grupi dodjeljuje se jedan sportski događaj. Na primjer, Olimpijske igre u Berlinu 1936. (Jesse Owens), Utakmica "Krv u vodi" na Ljetnim olimpijskim igrama u Australiji 1956, sudjelovanje Johna Carlosa i Tommiea Smitha na Olimpijskim igrama 1968. u Meksiku, Rumble in the Jungle-Muhamed Ali (uhićenje 1967. godine zbog nesudjelovanja u Vijetnamskom ratu), Svjetsko nogometno prvenstvo 2022. u Kataru i sl.

Nakon što su sudionici dobili dovoljno vremena da istraže zadane teme, trener potiče na raspravu postavljajući pitanja o tome što misle kakav je utjecaj ljudskih prava na razne sfere života zajednice, koliko su politika i sport povezani, koji su pozitivni, a koji negativni čimbenici te povezanosti, možemo li kroz sport utjecati na politiku. Sudionike se potiče da povezuju teorijska znanja s početka dana i nova saznanja.

- **Mirisna uspomena (15 minuta)**

Sudionici imaju povez na očima. Trener im prilazi i nudi jedan od mirisa (kava, cimet, krema za sunčanje). Svaki sudionik s grupom dijeli svoj doživljaj mirisa i ispriča crticu iz svog života koju povezuje s tim mirisom. Osim što će ova aktivnost dati uvod u različitost doživljaja istog mirisa, dijeleći svoje uspomene jedni drugima, grupa će se dodatno povezati. Na ovaj način, sudionici će se najprije koncentrirati na svoja osjetila, potom sjećanja, a na kraju verbalizirati svoj doživljaj. Ova vježba ima za cilj potaknuti koheziju sudionika.

- **Debata/primjena radionice (60 minuta)**

Trener dijeli sudionike u dvije grupe, nadovezujući se na radionicu o ljudskim pravima aktualnog dana. Budući da je svima, a posebno mladima, lakše analizirati i baviti se temom koja im je bliska, a da su u tijeku velike promjene u svijetu zbog kojih neka do jučer samopodrazmijevajuća ljudska prava bivaju podložna modifikacijama i različitim interpretacijama, tema će se odnositi na sportske događaje koji su pali u drugi plan zbog ratnog djelovanja.

Tako će jedna skupina braniti tezu da je ravnopravno sudjelovanje na sportskim natjecanjima sadržano u više različitih ljudskih prava te da ne bi smjelo imati veze s politikom. Samim time, nepravedan je postupak isključiti s natjecanja ruske sportaše, imajući na umu da oni ni na koji način ne utječu na odluke koje donosi državni vrh niti se mogu smatrati odgovornima za njihove posljedice. Druga će skupina, pak, zastupati tvrdnju da je sport oduvijek bio moćan alat zagovaranja te da je ovo idealna situacija da se, premda je to prema sportašima nepravedno, pošalje jasna poruka kako je postupak Rusije neprihvatljiv i da se na promjene može utjecati i indirektno. Trener i ovaj puta brine o vremenu te o pravilnom izvođenju aktivnosti. I ovaj puta, po isteku aktivnosti, sudionici će prokomentirati svoja promišljanja nakon što su dobili uvid u argumente suprotne vlastitima. Po završetku debate, trener će pozvati na raspravu povlačeći paralele između zaključka njihove debate i primjenjivosti istih na Svjetsko nogometno prvenstvo 2022. i tvrdnje o grubim kršenjima ljudskih prava koja su mu prethodila.

- **Prijenos utakmice - evaluacija/rasprava (30 minuta)**

Trener upućuje sudionike da, svatko za sebe i u sebi, razmisle o današnjem danu. Pomaže im postavljajući pitanja poput: Što sam novo saznao?, Imam li koristi od današnjeg dana?, Uživam li?

Zatim trener objašnjava kako će koristiti sportsku utakmicu u svrhu opisivanja današnjeg dana. Navodi primjer metafore u obliku, na primjer, vremenske prognoze: "Moj dan počeo je s malo magle. Zatim je kasno ujutro bilo jakih pljuskova. Bilo je također nekoliko laganih pljuskova nakon ručka, ali poslijepodne izašlo je sunce i temperatura je narasla."

Ova metafora označava da se sudionik na početku dana osjećao malo nesigurno, a onda su stvari postale i teže. Nakon ručka stanje se popravilo i sada se osjeća dobro te smatra da je puno naučio. Trener daje sudionicima oko 10 minuta da razmisle o današnjem danu i smisle priču odnosno prijenos utakmice. Na kraju trener poziva svakog od sudionika da podjeli svoju priču s ostatkom grupe.

<https://www.coe.int/en/web/compass/weather-report>

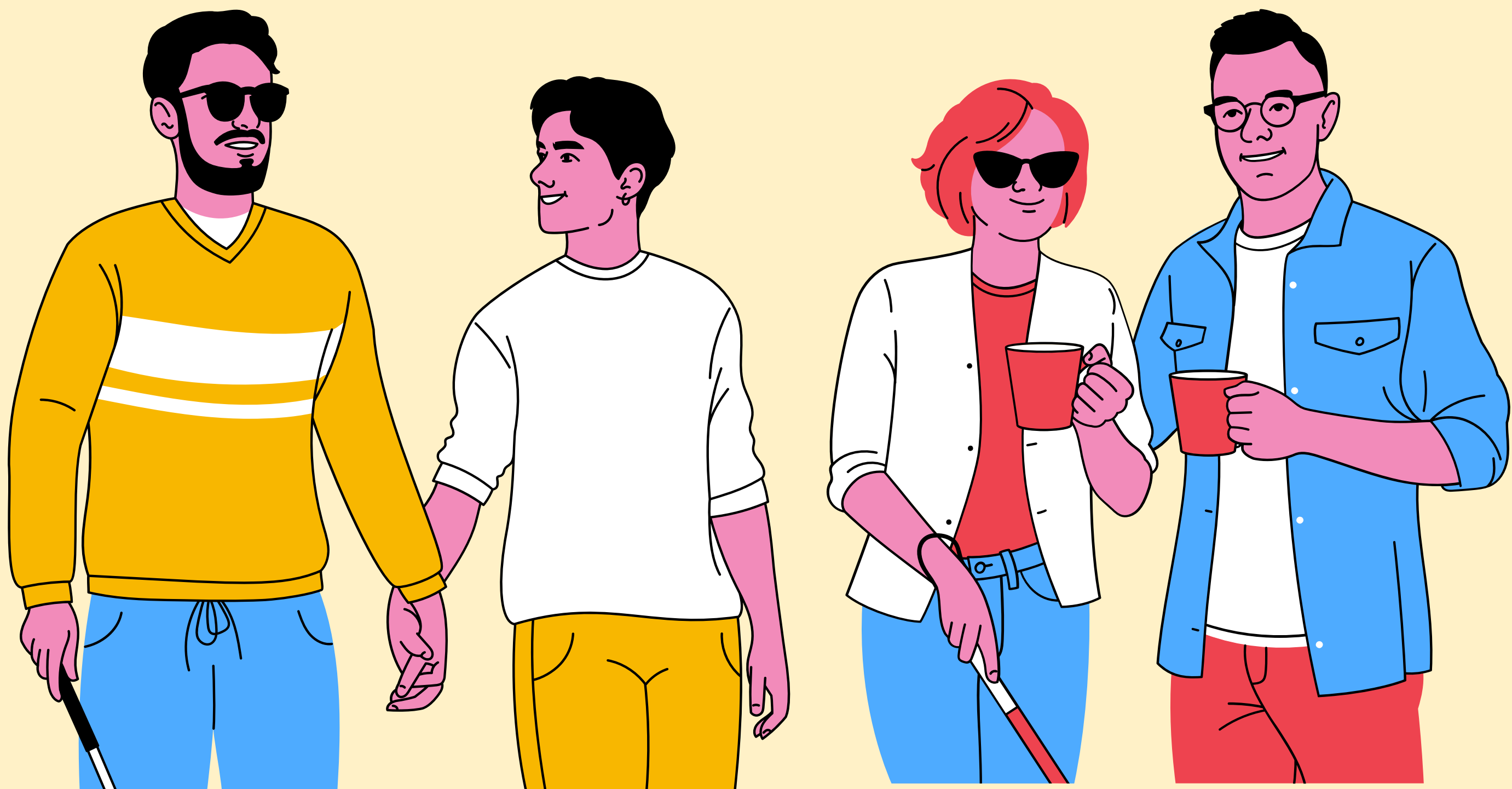
Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

- **Preporuke za trenere pri umnožavanju:**
Ovisno o uzrastu sudionika, teme koje se kroz aktivnosti obrađuju i kompleksnost prezentacije potrebno je modificirati prema afinitetima.
Kod aktivnosti „Prijenos utakmice - evaluacija/rasprava“, s obzirom na sposobnosti (stupanj i vrstu invaliditeta), sudionici mogu nacrtati svoju priču/metaforu ili smisliti kratku pjesmu te je teme i oblik priča potrebno prilagoditi sudionicima.
- **Potrebni materijali:** prepreke, prazna kutija, loptica ili neki drugi predmet, kava, cimet, krema za sunčanje (tri intenzivna mirisa), povezi za oči, laptop, projektor, mikrofon, zvučnik

Dodatno: tiskani materijali vezani uz teme sporta i ljudskih prava

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

- **7. DAN**
- **Naslov sesije: Izbor je moj!**
- **Trajanje: 330 minuta**

- **Pozadina:**

Ljudska prava, baš kao živi organizmi, kroz svoju su povijest evoluirala, ona su rasla i mijenjala se kao i društva u kojem egzistiraju. Ove promjene rezultat su brojnih čimbenika: djelomično su nastale kao odgovor na promjenu ideja o ljudskom dostojanstvu, a djelomično kao rezultat novih prijetnji i prilika koje su se pojavile. U slučaju posebne, nove kategorije prava koja su predložena kao prava treće generacije, to je posljedica dubljeg razumijevanja različitih vrsta prepreka koje mogu stajati na putu ostvarivanju prethodnih generacija ljudskih prava. Ideja na kojoj se temelji III. generacija ljudskih prava je solidarnost. U većem dijelu svijeta uvjeti kao što su ekstremno siromaštvo, rat, ekološke i prirodne katastrofe značili su da je postignut samo vrlo ograničen napredak u pogledu ljudskih prava. Upravo zbog toga, javila se potreba za formiranjem nove kategorije ljudskih prava kako bi se, osobito zemljama u razvoju, osigurali odgovarajući uvjeti za provođenje prava prethodnih generacija. Kako bi III. generacija ljudskih prava imala smisla, privilegirana društva razvijenih civilizacija potrebno je osvijestiti i educirati o tome kako njihov način života i njihovi izbori utječu na živote ljudi koji su, iako prostorno udaljeni, dobrim djelom zaslužni za blagodati koje svakodnevno uživaju. U svakodnevnim izborima, i nas kao pojedinaca, potrebno je imati na umu posljedice određenih izbora i neodvojivu odgovornost.

- **Svrha:**

Pružiti detaljnije informacije o III. generaciji ljudskih prava te kroz primjenu istraživačkih i problemskih zadataka, kao i kroz sudjelovanje u debatama, povećati svijest sudionika o utjecaju vlastitih izbora na zajednicu, društvo i svijet koji ih okružuje.

- **Ciljevi:**

- Pružiti sudionicima detaljnije informacije o III. generaciji ljudskih prava
- Promicati svijest o slobodi izbora te kako ti izbori mogu utjecati na društvo u kontekstu kršenja ili zaštite ljudskih prava
- Podići svijest o nejednakim mogućnostima u društvu
- Unaprijediti svoje komunikacijske vještine u smislu izražavanja svojih stajališta, kao i sposobnost sudjelovanja u konstruktivnim raspravama i debatama
- Razvijati suradnički i istraživački rad unutar grupa
- Razvijati kritičko mišljenje sudionika uz uvažavanje i prihvaćanje različitih mišljenja
- Razvijati prezentacijske vještine sudionika

- **Oblici rada i metode:**

- Predavanje
- Istraživačka metoda - rad u paru
- Rješavanje problema - partnerski oblik rada
- Timski rad i komunikacija
- Prezentacija
- Debata
- Refleksija i evaluacija

- **Tijek treninga:**
- **Predavanje (90 minuta)**
- **TREĆA GENERACIJA LJUDSKIH PRAVA - grupna prava**

Treću generaciju ljudskih prava čine kolektivna prava koja se ne odnose na građanska i socijalna prava. To nisu individualna prava čiji je nositelj pojedinac, već se radi o pravima čiji je nositelj društvena skupina, kolektiv. Ova generacija ljudskih prava izravno je povezana s globalnim odgojem i obrazovanjem te s nacionalnim interesima svih država. Pojam treće generacije ljudskih prava koristi se uglavnom neslužbeno, baš kao i njihov često korišten sinonim “zelena prava”.

Ona obuhvaćaju širok spektar prava, uključujući:

- **Grupna i kolektivna prava**
- **Pravo na mir i demokraciju**
- **Pravo na samoodređenje**
- **Pravo na ekonomski i socijalni razvoj**
- **Pravo na zdrav okoliš**
- **Pravo na prirodne resurse**
- **Pravo na komunikaciju i komunikacijska prava**
- **Pravo na sudjelovanje u kulturnoj baštini**
- **Prava na međugeneracijsku pravednost i održivost**

Definirana su u mnogim dokumentima međunarodnog prava, uključujući Štokholmsku deklaraciju i Deklaraciju iz Rija. Neke zemlje imaju ustavne mehanizme za zaštitu prava treće generacije. Primjeri su mađarski Parlamentarni povjerenik za buduće generacije, Odbor za budućnost u finskom parlamentu i nekadašnja Komisija za buduće generacije u Izraelu. I neke međunarodne organizacije imaju urede za zaštitu takvih prava. Primjer je Visoki povjerenik za nacionalne manjine Organizacije za europsku sigurnost i suradnju. Glavna uprava za okoliš Europske komisije odredila si je za misiju zaštitu, očuvanje i poboljšanje okoliša za sadašnje i buduće generacije te promicanje održivog razvoja. Uz pravo na razvoj, koje bi trebalo pomoći smanjenju jaza koji vlada između bijede i bogatstva diljem svijeta, u prava treće generacije ubraja se prije svega pravo na zaštitu okoliša.

Čovjekov negativni utjecaj na okoliš sve do početka 20. stoljeća bio je neznatan. Od njegovih aktivnosti ekološkom sustavu Zemlje do tada nije prijetila ozbiljna opasnost. Eksplozivni rast stanovništva u posljednjih stotinu godina, jačanje ekonomske aktivnosti čovječanstva, razvoj međunarodne trgovine te sve veća potreba čovječanstva za energijom i materijalnim dobrima imale su, i imat će, negativne posljedice na kakvoću okoliša. Ekološki su problemi poprimili dramatične razmjere jer izravno utječu na zdravlje ljudi, a prijete i opstanku života na Zemlji. Štetne ekološko-ekonomske posljedice po okoliš očituju se ne samo u sferi onečišćenja i iscrpljivanja prirodnih resursa nužnih za život, već i u sferi potpune degradacije pojedinih prostora u kojima se ni ekološki ni ekonomski ne može nastaviti život i gospodarska aktivnost.

Pravo na zdrav život i okoliš jedno je od fundamentalnih i općih prava zagarantiranih Ustavom RH (članak 69.) te je utemeljeno u drugim međunarodnim dokumentima.

Prvi je put pravo na zdrav životni okoliš eksplicitno spomenuto 1972. godine na UN-ovoj konferenciji o ljudskom okolišu koja se održala u Stockholmu. Od tada su ojačani pravni temelji prava na zdrav okoliš te je uspostavljena uska i neraskidiva veza između očuvanja okoliša i promicanja ljudskih prava. Iako se pravima na području zaštite okoliša nerijetko pripisuje pripadnost tzv. trećoj generaciji ljudskih prava, treba reći da se ona protežu kroz sve tri kategorije. Kao dio prve grupe građanskih i političkih prava, ova prava služe kako bi grupama ili pojedincima omogućila pravo na informaciju, pravnu intervenciju kao i na sudjelovanje u političkim procesima. U tom smislu, ona nastoje osigurati minimum standarda koji je dovoljan za zaštitu prava na život i na vlasništvo u slučaju štete prouzročene u okolišu. Nadalje, zdrav i održiv okoliš može se promatrati i kao ekonomsko i socijalno pravo koje osigurava određeni stupanj standarda i kvalitete u zaštiti okoliša. I posljednje, pravo na zdrav okoliš nerijetko je predstavljeno kao jedno od prava na području solidarnosti.

Ljudska prava treće generacije predstavljaju, dakle, jamstvo da prirodni ljudski životni prostori neće biti previše ili čak potpuno uništeni, već da će se prirodne resurse zaštititi za generacije koje dolaze. Republika Hrvatska je stranka i potpisnica brojnih ugovora iz područja zaštite okoliša, čime je dodatno podržano i osigurano pravo na zdrav život i okoliš svih njenih građana. Potrebno je intenzivno raditi na podizanju svijesti svakog pojedinca, svakog stanovnika planeta Zemlje jer svaki pojedinačni pothvat, odnosno djelovanje poduzeto i na najnižoj, lokalnoj razini, može proizvesti učinke i posljedice širih regionalnih i globalnih razmjera.

- **Speed dating aktivnost (15 minuta)**

Trener dijeli sudionike u parove. Svaki sudionik odabire jedno pravo ili problem te mora svome partneru objasniti zašto je baš ono najvažnije. Slijepi rade u paru sa slijepima, a gluhi s gluhima zbog lakše komunikacije. Ova aktivnost pomaže sudionicima osvijestiti važnost prava ili problema. Osobe koje su zajedno u paru ne smiju odabrati isto pravo ili problem.

- **Stvarana cijena-radionica (120 minuta)**

Kroz današnju radionicu sudionici će se pobliže upoznati sa društvenim, ekonomskim i ekološkim učincima vlastitih izbora. Trener provodi kratku anketu na način da sudionici spuštaju ili podižu ruku na tvrdnje:

- U životu sam kupio i konzumirao Coca-colu.
- U zadnjih godinu dana sam kupio i konzumirao Coca-colu.
- U zadnjih mjesec dana sam kupio i konzumirao Coca-colu.
- U zadnjih tjedan dana sam kupio i konzumirao Coca-colu.

Na kraju „ankete“ trener ispituje sudionike razloge zašto kupuju Coca-colu, što misle o njenoj cijeni, koliko im je dostupna, što misle ima li Coca-cola kao brend utjecaja na zajednicu, jesu li ti utjecaji pozitivni ili negativni, tko odlučuje o popularnosti određenog brenda i sl.

Zatim trener dijeli sudionike u nekoliko timova i svakome dodjeljuje jedan od velikih brandova kao što su Coca-cola, Nestle, Inditex (Zara, Massimo Dutti, Pull&Bear, Bershka, Stradivarius, Oysho), Nike, Volkswagen group i sl.

Kao i prethodnih dana, zadatak svake grupe je istražiti što je moguće više informacija o zadanim kompanijama, njihovom pozitivnom i negativnom utjecaju na društvo. Nakon što su sudionici dobili dovoljno vremena za istraživački rad, odabiru jednog predstavnika grupe koji će članovima drugih grupa prezentirati dobivene rezultate.

Potom trener postavlja pitanja svim sudionicima o tome što, u svjetlu novog saznanja, misle o kupnji proizvoda određenih „velikih“ brandova? Što mogu učiniti kako bi se negativan utjecaj brandova na ljudska prva smanjio? Potiče ih na razmišljanje o idejama za poduzimanje određenih akcija koje dovode do promjena. Na primjer, da vode više brige o svojoj odjeći kako se ne bi tako brzo istrošila, da ubuduće kupuju namirnice samo iz lokalnog uzgoja ili da pokrenu kampanju u svojoj zajednici za podizanje svijest o problemima među svojim vršnjacima. Trener sa sudionicima razgovara o idejama koje bi najviše voljeli realizirati, potiče ih da istražuju i da razmisle o izvedivosti svojih ideja.

<https://www.coe.int/en/web/compass/beware-we-are-watching#handouts>

- Ja sam - ti si! (15 minuta)

Grupa stoji u krugu. Jedan sudionik zakorači unutar kruga i kaže što je. Na primjer, „Ja sam drvo!“ Zatim odabire nekog drugog koji ulazi u krug i govori što je nadovezujući se na prethodnu izjavu. Primjerice, „Ja sam vjeverica“. Nakon toga on odabire idućeg sudionika koji se, pak, nadovezuje na ono što je on. Recimo, „Ja sam orah!“

Nakon što je cijela grupa odabrala što je, najstariji igrač odabire jednu stvar koju će zadržati. Na primjer, „Zadržat ću orah!“ U tom trenutku, osoba koja je orah ostaje na svom mjestu dok svi ostali formiraju krug oko te osobe. Aktivnost se nastavlja na način da se prvi idući sudionik nadovezuje na „orah“, ali bez ponavljanja riječi iz prethodnog kruga te se oko njega formira nova priča.

Fokus u ovaj aktivnosti je na povezivanju riječi, suradnji, izgradnji vokabulara i pripovijedanju. Dok objekti napuštaju sliku, jedan ključni element ostaje, ali će se transformirati u novu ideju. Nema pogrešnih odgovora u asocijacijama koje sudionici mogu napraviti. Ukoliko je neka asocijacija neuobičajena, trener može potaknuti sudionika da pobliže objasni svoj odabir.

- **Debata/primjena radionice (60 minuta)**

Nastavno na radionicu s prvog djela dana, u ovoj aktivnosti debatirat će se na temelju dvije suprotstavljene teze gdje će jedna skupina zastupati Coca-colu (ili neko drugo popularno piće), dok će druga skupina zastupati tezu obične vode iz slavine.

Kako bi motivirao sudionike, trener donosi odluku da tko god „pobjedi“, izbor te skupine će se poštivati iduća tri dana, odnosno do kraja edukacije. U debati sudionici koriste informacije i činjenice koje idu njihovim tezama u prilog, a koje su naučili kroz predavanje i vlastiti istraživački rad.

- **Refleksija i evaluacija (30 minuta)**

Po završetku modula, grupa će se upustiti u veću analizu sva tri dana zajedno. Sada kada su naučili sve tri generacije prava, pozvani su na razmišljanje o tome jesu li neka prava važnija od drugih i smatraju li da se neka prava mogu činiti besmislenima u određenom kontekstu. Prokomentirat će koja su prava krucijalna za njihov svakodnevni život i koje probleme vezane uz kršenje ljudskih prava bi istaknuli u vlastitom okruženju. Ova aktivnost poslužit će kao izvrstan uvod u naredne dane i idući modul koji se odnosi na izradu javne kampanje.

- **Potrebni materijali: stolice, povezi za oči, laptop, projektor, mikrofon, zvučnik**
Dodatno: tiskani materijali vezani uz teme velikih korporacija i ljudskih prava

- **Preporuke za trenere pri umnožavanju:**

Ovisno o vremenu i sposobnosti sudionika, aktivnost „Stvarana cijena - radionica“ moguće je izvesti i na način da se grupama podjele unaprijed sastavljeni materijali s informacijama o odabranim kompanijama. Kompanije i brandove je, naravno, moguće modificirati.

Navedene teme u aktivnosti „Ja sam - ti si!“ suhipotetske. Ovisno o uzrastu i temi edukacije, potrebno ih je modificirati. Tako za mlade sudionike ove edukacije početni pojam može biti „Ja sam pravo na komunikaciju!“ dok za djecu to može biti „Ja sam ljudsko pravo!“

Ako veći broj sudionika sudjeluje u ovoj aktivnosti potrebno ih je podijeliti u nekoliko grupa, po maksimalno desetak sudionika, kako bi se postigla dinamičnost aktivnosti.

- **4. Radionica izrade javne kampanje - Podizanje javne svijesti o pitanjima koja se zagovaraju**

- **8. DAN**
- **Naslov sesije: Naša poruka za naše društvo**
- **Trajanje: 330 minuta**

- **Pozadina:**

Određene organizacije i skupine imaju specifične načine zagovaranja koje promiču njihove posebne interese. Bez obzira na metode koje organizacija koristi, važno je biti svjestan raznolikosti strategija zagovaranja koje se mogu učinkovito koristiti. Svaka ima svoje prednosti, ali i ovisi o kontekstu, odnosno prirodi i tipu organizacije koja zagovara promjene.

Javna kampanja je pažljivo razmotren, planiran proces utjecaja na širu javnost kako bi se postigli određeni rezultati. Unutar razvojnog konteksta, može uključivati zastupanje potreba i interesa ugroženih i marginaliziranih skupina ispred onih koji imaju moć napraviti ili utjecati na promjenu. Javna kampanja zagovaranja je planirani projekt tijekom određenog vremenskog razdoblja za postizanje specifičnih ciljeva zagovaranja. Stoga se kampanja može promatrati kao proces unaprjeđenja zagovaranja. Javna kampanja je strateški komunikacijski proces koji gradi uzajamno korisne odnose između organizacija i javnosti. Kroz javnu kampanju utječe se na percepciju javnosti izgradnjom odnosa i oblikovanjem javne komunikacije o cilju koji želimo ostvariti. Ta se komunikacija često odvija putem masovnih medija i društvenih mreža, zbog čega oni koji provode javne kampanje moraju razumjeti kako raditi s navedenim alatima i kako odaslati učinkovite poruke.

- **Svrha:**

Uvesti sudionike u osnovne koncepte javnih kampanja kao alata za zagovaranje, predstaviti im koncepte poput SMART ciljeva i problemskih stabala, usmjeriti ih na dionike koji im mogu pomoći u realizaciji svojih ciljeva.

- **Ciljevi:**

- Steći osnovna znanja o kreiranju javnih kampanja
- Imati bolje razumijevanje o važnosti kampanja za podizanja javne svijesti u cilju promicanja promjene ponašanja u osoba, zajednice ili društva
- Razumjeti važnost javnih kampanja u društvenom kontekstu
- Poboljšati vještine i kompetencije koristeći ovu kampanju podizanja svijesti kao alat za obrazovanje o ljudskim pravima
- Poboljšati pozitivne komunikacijske vještine za korištenje medijskih alata
- Razumjeti potrebu i važnost pozitivne komunikacije

- **Oblici rada i metode:**

- Predavanje i demonstracija
- Aktivno slušanje
- Rješavanje problema - rad u grupi
- Prezentacija i rasprava
- Kreativno razmišljanje i analiza sadržaja

- **Tijek treninga:**
- **Predavanje – javna kampanja (90 minuta)**

Kako bi se sudionicima približio koncept javnih kampanja, ovaj modul započinje edukativnim predavanjem. Predavanje sadrži osnovne segmente uspješne javne kampanje.

Javna kampanja je svaka vremenski ograničena, strateška kampanja usmjerena isključivo na povećanje javne vidljivosti i svijesti o vašem cilju. Za organizacije to znači planiranje kampanje za širenje riječi o nekoj misiji, objašnjenje zašto je to važno i pokazivanje zainteresiranim stranama kako se mogu uključiti.

Kada govorimo o kampanjama čiji je cilj podizanje svijesti o određenim problemima onda je, prije svega, glavni cilj povećati vidljivost misije. Širenjem svijesti o ciljevima javne kampanje povećava se “publika”, odnosno stvara se jaka baza podrške za postizanje određene misije.

Međutim, može biti teško izmjeriti "podizanje svijesti" kao konkretan cilj. Zbog toga mnoge neprofitne organizacije odabiru specifične ključne pokazatelje uspješnosti kako bi ocijenile uspjeh svojih strategija podizanja svijesti. Uobičajeni ciljevi kampanja za podizanje svijesti uključuju rast publike i digitalni angažman.

Kampanje za podizanje svijesti iznimno su fleksibilne. Moguće je kombinirati različite strategije i digitalne taktike kako bi se ostvario doseg i angažman šire javnosti.

Uobičajene strategije uključuju:

- Kampanje na društvenim mrežama
- Višekanalne marketinške strategije (mediji, JLP(R)S, ministarstva i sl.)
- Kampanje usmjerene na prikupljanje sredstava
- Organizacija događaja u svrhu podizanja svijesti
- Partnerstvo s organizacijama

Svaka javna kampanja ima svoj tijek u kojem postoje koraci koji se moraju proći kako bi ista bila uspješna, kao na primjer:

- **Potrebno je odrediti temu i ciljeve kampanje. Ciljevi se moraju usredotočiti na probleme koje želimo riješiti, a oni ujedno moraju biti i SMART (jasno definirani, mjerljivi, dostižni, relevantni i vremenski ograničeni).**

- Odabrati kanal kojim ćete se koristiti za širenje informacija. Hoćete li trebati poseban softver poput web stranice ili generatora e-mail kampanja? Što ćete trebati za učinkovito širenje svoje poruke?
- Identificirati specifičnu skupinu. Ako se kampanja bazira na podizanju svijest o problemu koji utječe na ranjivu skupinu, potrebno je uključiti pripadnike te skupine, s obzirom na to da oni imaju najbolji uvid u problem koji se pokušava adresirati, kao i najveći benefit od uspješnosti kampanje. Na taj način se, također, razvija mreža suradnje koja je nužna za stvaranje promjena.
- Uključiti donosioce odluka. Sudionici javne kampanje možda ne mogu sami donositi odluke koje će riješiti ili ublažiti problem kojim se kampanja bavi, upravo zato je važno znati tko ima moć to učiniti i uključiti ih u kampanju. Ovisno o cilju, to su najčešće vrhovni poslovni čelnici, kreatori politika ili utjecajni članovi zajednice.
- Izraditi medijsku strategiju. U ovom koraku potrebno je identificirati koje ćete vrste medija koristiti kako bi poruka koju želite poslati odjeknula. Važno je pitati se koje i kako ćete koristiti društvene medije u svoju korist. Hoćete li platiti oglasni prostor? Hoćete li kontaktirati lokalne novine za članak? Koliko često ćete dijeliti svoju poruku?
- Razviti sveobuhvatan plan provedbe. Važno je izraditi detaljan plan koji posebno navodi SMART ciljeve i aktivnosti koje ćete implementirati u svakom koraku svoje kampanje. Plan vam može pomoći da budete na pravom putu i pomoći vam da pratite svoj napredak.
- Povežite se s drugim inicijativama. Istražite koje druge kampanje podizanja svijesti postoje u vašoj zajednici i učite od njih. Što je upalilo? Što ne? Kako možete upotrijebiti ono što su drugi naučili da osigurate uspjeh svoje kampanje?
- Prikupljanje sredstava. Morate biti sigurni da imate određene resurse koji nužno ne moraju biti financijske prirode poput ljudskih resursa, baza podataka, tehnologije i sl.
- Izrada i provedba javne kampanje mora odgovoriti na pitanja : Što želim postići? (Koji su ciljevi?), S kim želim razgovarati? (Koje su javnosti?), Što želim reći? (Koju poruku poslati?), Kako ću to reći? (Kako tu poruku poslati?), Kako ću znati da sam to dobro napravio? (Koji je vidljivi napredak?)

- **Glazbene stolice (15 minuta)**

Trener postavlja stolce u krug i okuplja sudionike. Broj stolaca je u svakom dijelu aktivnosti točno za jedan manji od broja sudionika. Cilj svakog sudionika je izboriti se za svoje mjesto i zauzeti stolac. Pri tome, trebali bi uzimati u obzir svoje okruženje te se pobrinuti da do svog mjesta dođu na pošten način. Budući da su u grupi i osobe s oštećenjem vida i sluha, aktivnost će se izvoditi tako da će se za početak aktivnosti koristiti i zvučni i svjetlosni signal. Tako će slijepe osobe znati da je vrijeme za početak kada glazba prestane svirati, a gluhe osobe će započeti s traženjem mjesta kada se svjetlo ugasi. Kao grupa, bit će obzirni jedni prema drugima i na zanimljiv i zabavan način shvatiti da mogu zauzeti svoje mjesto bez ugrožavanja drugih.

- **Što me žulja? - radionica (120 minuta)**

Trener dijeli sudionike u više manjih grupa. Svaka će grupa međusobno raspraviti o problemima koji ih se dotiču u svakodnevnom životu. Kroz timski rad i međusobno uvažavanje svaka će grupa, između navedenih problema, odabrati onaj za koji smatraju da je od posebne važnosti za njih te da je moguće pronaći adekvatne alate za njegovo rješavanje. Argumentirano će raspravljati na koji se segment ljudskih prava mogu pozvati i koji put će odabrati kako bi ishod otklanjanja problema bio uspješan. Nakon što osvijeste koji su uzroci, a koje posljedice navedenog problema, zajednički će isplanirati korake koji će ih približiti njihovom cilju. Pritom će se koristiti različitim metodama istraživanja. Ovdje će do izražaja posebno doći primjena Problemskog stabla i SMART ciljeva. Prethodno će trener detaljno pojasniti pravilno korištenje navedenih metoda te dati jasne upute u cilju što kvalitetnijeg istraživanja. Obilazit će grupe i diskretno nadgledati njihov rad te po potrebi pojašnjavati nejasnoće i odgovarati na upite.

- **Ogledalo (15 minuta)**

Sudionici su pozvani izjasniti se smatraju li se oni ekstrovertom ili introvertom. Na komadić papira će zapisati jednu od te dvije riječi. Ostali sudionici pritom neće znati što su drugi za sebe napisali. Potom će svi u grupi iznositi tvrdnje te za svakoga iz grupe napisati misle li da je ta osoba introvert ili ekstrovert te uručiti papirić toj osobi. Nakon toga, sudionici će, jedan po jedan, otkriti ostatku grupe za što su se oni izjasnili te koliko je to u vezi s onim što drugi misle o njima. Ukoliko se netko izjasnio kao introvert, a većina grupe je za njega izjavila da je ekstrovert, zajednički će pokušati doći do saznanja zašto je jaz nastao i što sačinjava razliku kako vidimo sami sebe od onoga kako nas drugi vide.

- **Prezentacija rezultata (60 minuta)**

Svaka od grupa zajednički će odabrati krucijalne teze i moguća rješenja te ih uobličiti u kratku prezentaciju u trajanju od 10 do 15 minuta. Potom će izabrati predstavnika koji će ostalim sudionicima prezentirati rezultate grupnog rada. Po izlaganju svake grupe, dozvoljeni su komentari, potpitanja i kraća rasprava svih sudionika.

Važnost ove aktivnosti leži u otkivanju novih načina za rješavanje poznatih problema te uvid u različitost metoda kojima se to može postići. Kao jedna od njih, istaknut će se važnost i provođenja javne kampanje u svrhu senzibilizacije javnosti. Od velike je važnosti i razmjena ideja među grupama.

- **Refleksija i evaluacija (30minuta)**

Nadovezujući se na ranije prezentacije, sudionici nastavljaju kraću raspravu, iznoseći primjere iz prakse. Pojašnjavaju probleme s kojima se susreću, načine na koje su ih do sada rješavali te odgovaraju na pitanje je li im današnji dan bio od koristi po pitanju novih saznanja, kao i jesu li ista primjenjiva u njihovom svakodnevnom životu. Zajednički pronalaze metodu kako putem javne kampanje dodatno ukazati na važnost poštivanja prava OSI i rješavanja konkretnih problema koji ih se tiču.

Na kraju dana trener sudionicima ispriča kratku poučnu priču kako bi ih dodatno motivirao i ohrabrio u vlastitim akcijama kojima utječu na promjene u okolini.

PRIČA : Žabe u vrhnju

Bile jednom dvije žabe koje su upale u posudu s vrhnjem. Odmah su shvatile da tonu: bilo je nemoguće dugo plivati i plutati u toj smjesi gustoj poput živog blata. U početku su žabe lamatale nogama u vrhnju kako bi dosegnule rub posude. Ali bilo je uzalud; samo su se praćakale na istome mjestu i tonule. Osjećale su da je sve teže izaći na površinu i disati. Jedna od njih glasno je rekla: „Ne mogu više. Nemoguće je izaći odavde. U ovome se ne može plivati. Budući da ću umrijeti, ne vidim razloga da produljujem ovu patnju. Ne razumijem kakva smisla ima umrijeti od iscrpljenosti zbog uzaludna napora”. Rekavši to, prestane lupati nogama i brzo potone, doslovno ju je progutala bijela gusta tekućina.

Druga žaba, ona upornija i možda tvrdoglavija, rekla je samoj sebi: „Ne postoji način! Ništa se ne može učiniti da isplivam iz ovoga. Ipak, makar se smrt približila, radije ću se boriti do posljednjeg daha. Ne želim umrijeti ni sekundu prije no što kucne moj čas”. Nastavila je lupati nogama i praćakati se satima stalno na istome mjestu, a da se nije pomaknula ni centimetra. Iznenada, od tolika batrganja i lupanja batacima, udaranja i batrganja, vrhnje se pretvorilo u maslac. Iznenadena, žaba skoči i kližući dođe do ruba posude. Odande se mogla vratiti kući sretno krekećući.

- **Potrebni materijali: stolice, mikrofon, zvučnik, projektor, računala, povezi za oči, markeri i olovke, papiri**

9. DAN

Naslov sesije: Naša poruka za naše društvo

Trajanje: 330 minuta

- **Pozadina:**

Vođenje javne kampanje može biti pogodan oblik širenja svijesti jer koristi resurse na koncentriran, tempiran i projektno orijentiran način.

U ovom dijelu programa, nastavit ćemo s metodom javne kampanje kao alata zagovaranja te se usredotočiti na mehanizme upravljanja kampanjom i korake planiranja i provedbe istih. Na spomen javnih kampanja, mnogi pomisle na konstantno slanje e-pošte, objavljivanje poruka na Facebooku ili organiziranje kompleksnih javnih događanja. Pored ovih najvidljivijih aktivnosti, stvarnost vodstva uspješne kampanje uključuje i provođenje detaljnog istraživanja, sudjelovanje u konstruktivnim raspravama, kao i mnogobrojne sastanke, pregovore i vijećanja. Dobra priprema, eksperimentiranje i kontinuirano vrednovanje doprinose uspjehu javne kampanje, a samim time i ostvarenju našeg cilja. U ovom dijelu programa, sudionike vodimo kroz proces dizajna, planiranja i evaluacije kampanje posvećene širenju svijesti i zagovaranje na polju ljudskih prava i prava OSI. Ipak, važno je naglasiti da u stvarnosti proces vođenja kampanje nije ni blizu tako linearan i uredan kako je ovdje predstavljen. Linearni tijek koraka koji prikazujemo je konstruiran imaginarni tok aktivnosti kojim nudimo neke od savjeta i primjera dobre prakse za javne kampanje podizanja svijesti.

- **Svrha:**

Detaljnije upoznati sudionike s osnovnim elementima provođenja javnih kampanja. Potaknuti sudionike u pronalaženju rješenja adresiranih problema i upoznati ih s načinima na koji mogu implementirati ista.

- **Ciljevi:**

- Steći osnovna znanja o kreiranju javnih kampanja
- Imati bolje razumijevanje o važnosti kampanja za podizanja javne svijesti u cilju promicanja promjene ponašanja u osoba, zajednice ili društva
- Razumjeti važnost javnih kampanja u društvenom kontekstu
- Poboljšati vještine i kompetencije koristeći ovu kampanju podizanja svijesti kao alat za obrazovanje o ljudskim pravima
- Poboljšati pozitivne komunikacijske vještine za korištenje medijskih alata
- Razumjeti potrebu i važnost pozitivne komunikacije

- **Oblici rada i metode:**

- Kreativno razmišljanje - igra uloge
- Praktični rad - rad u grupi
- Problemski zadaci - brainstorming
- Učenje putem rješavanja problema
- Prezentacija i rasprava
- Analiza i evaluacija

Tijek treninga:

- Večera za 5 (15 minuta)

Trener poziva sudionike na introspekciju. Svatko od njih mora razmisliti tko je osoba s kojom bi rado proveo nekoliko sati za večerom i zašto. Ta osoba može biti njihov dječji idol, pjevač ili glumac kojeg su fan, povijesna ličnost koja ih se dojmila, član obitelji, prijatelj ili osoba njima važna s kojom nemaju prilike provoditi vrijeme. Svatko od sudionika obrazlaže svoj izbor, navodi zašto je ta osoba za njih posebna, kako zamišljaju to zajedničko vrijeme, što bi ih pitali, o čemu bi razgovarali i što bi voljeli saznati od njih. Na taj način, grupa će se dodatno povezati tako što će kroz ove kratke priče sudionici s drugima podijeliti svoje nade, osjećaje i očekivanja.

- Izrada javne kampanje (120 minuta)

Nastavno na jučerašnji dan, kada su sudionici imali prilike promišljati o načinima na koji problemi mogu biti rješivi, cilj današnjeg dana je staviti dodatan fokus na njihovu primjenu putem javne kampanje, kako bi se uključila i šira javnost. Trener djeli sudionike u dvije podjednake skupine te im dodjeljuje zadatke. Svaka od dvije grupe morat će osmisliti kampanju kojom bi promovirala važnost rješavanja problema OSI.

Jedna grupa to će morati učiniti na tradicionalan način, a druga koristeći suvremene tehnike i uređaje. Tako, recimo, prva grupa može neke probleme slijepih osoba približiti javnosti dijeleći letke s pomno osmišljenim tekstom o pravilnom pristupu slijepoj osobi. Nasuprot tome, druga grupa može snimiti zabavan Tik-Tok video u kojem na duhovit način upozorava na najčešće greške pri komunikaciji s gluhim osobama.

Krucijalno je da se prije navedenih aktivnosti napravi brainstorming kako bi svi sudionici ravnopravno sudjelovali u iznošenju svojih ideja i kako bi konačan rezultat rada bio što kreativniji, a samim time i uspješniji. Konkretnije ideje sudionici će razrađivati u drugom djelu aktivnosti.

- **Nastavak javne kampanje (90 minuta)**

Trener upozorava sudionike na sve nužne sastavnice jedne javne kampanje. Ideja koja bi mogla biti zanimljiva je i izrada logotipa i slogana za vlastitu javnu kampanju. Nakon toga, slijede konkretniji koraci pri stvaranju javne kampanje čiji je cilj senzibilizirati i osvijestiti javnost po pitanjima prava OSI. Grupa koja koristi tradicionalne metode rada, bit će u prilici stvoriti kampanju „Prošetaj u mojim cipelama“. Za potrebe kampanje, pažljivo će osmisliti poligon koji će uključivati uobičajene probleme i prepreke na koje slijepo osobe u svakodnevnom životu nailaze. Tako će osoba koja vidi, imajuću crni povez preko očiju, dobiti uvid u to kako se slijepa osoba osjeća u datim okolnostima, kada su pred nju stavljeni različiti izazovi. Sličan cilj postići će i druga grupa, premda na nešto suvremeniji način. Tako, primjerice osobama bez oštećenja sluha, kroz kampanju „Je li jasno?“ mogu ponuditi gledanje videa koji djeluje dopadljivo i zanimljivo ali nije popraćen zvukom niti titlovima. Sadržaj videa prati isključivo korištenje znakovnog jezika i iznimno je teško shvatljiv osobama koje ga ne poznaju. Na ovaj način, i osobe bez oštećenja sluha mogu se dovesti u poziciju gluhih i shvatiti kako se one osjećaju u sličnim situacijama kada se nešto zanimljivo događa u njihovoj blizini, a oni ne mogu razumjeti pa samim time niti komentirati s drugima ili jednostavno uživati u sadržaju.

Trener pomaže sudionicima da ostanu usredotočeni na zadatak kako bi cilj javne kampanje ostao uvijek u fokusu.

- **Konstruktivna rješenja (60 minuta)**

Kako javna kampanja ne bi ostala na razini samo ukazivanja na problem, u ovoj aktivnosti sudionici će ponuditi rješenja adresiranih problema. Izdvojit će dionike koji su im potrebni kako bi se cilj ostvario, poput Ministarstva obrazovanja, Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Grada Zagreba, odgojno-obrazovnih ustanova, medija i sl.

Trener će se pobrinuti oko savjetovanja te upozoriti sudionike ukoliko su njihova očekivanja nerealna. Važno je da i ciljevi i rješenja budu unutar ostvarivog okvira s obzirom na uvjete u kojima djeluju. Kako bi javna kampanja bila uspješna, ona mora sačinjavati jasno definirane probleme, njihove uzroke i njihova rješenja.

Nakon što svaka grupa prezentira svoje rezultate te argumentira svoje zahtjeve i ostvarive ciljeve, nasuprotna grupa je pozvana komentirati i eventualnim idejama nadograditi kampanju i učiniti je uspješnijom. Bit će to sjajna zaokružena cjelina u praksi i sukces svega što su proteklih devet dana savladali.

- **Pisma zahvale (15 minuta)**

Budući da se nazire kraj cjelokupne edukacije, sudionici će dobiti priliku zahvaliti se, pismeno ili usmeno, članovima svoje grupe. Svatko će proizvoljno odabranoj osobi reći na koji način mu je ona pomogla, na čemu joj je zahvalan i što je od nje naučio. Bit će ovo prilika i za ukazivanje na kvalitete sugovornika, davanje komplimenata, ohrabrivanje i osnaživanje. Cilj ove aktivnosti je da sudionici, osim znanja s ove edukacije, kući ponesu i pozitivnije mišljenje o sebi i drugima, koje sa sobom nose i vjeru u mogućnost promjena.

- **Evaluacija (30 minuta)**

Kao i svaki dan do sada, sudionici će iskoristiti ovo vrijeme u promišljanju vezano uz ono što su danas naučili te stvoriti ideje kako uobličiti i nadograditi stečena saznanja proteklih devet dana. Nakon što su kroz praktične radionice uspješno povezali teoriju i praksu, sada posjeduju snažan alat uz pomoć kojeg se mogu koncentrirati na konkretne probleme i na pravilan način iznalaziti rješenja kojima imaju mogućnost mijenjati svoju sredinu, a samim time poboljšati kvalitetu vlastitog života. Svaki sudionik ima priliku ispričati na koji način ga je ovo iskustvo obogatilo i osnažilo te svoje viđenje budućnosti u novom svjetlu podijeliti s ostatkom grupe.

- **Potrebni materijali: stolice, mikrofoni, zvučnik, projektor, računala, povezi za oči, markeri i olovke, papiri**
- **Preporuke za trenere pri umnožavanju:**

Kroz sve aktivnosti izrade javne kampanje trener mora, uz poticanje na sudjelovanje svih članova grupe, voditi računa o tome da, iako sudionici imaju određeni stupanj kreativne slobode, moraju poštovati određena pravila javnih kampanja i odnosa s javnošću te da njihovi ciljevi budu u skladu s temom programa.

10. DAN

Naslov sesije: Završna evaluacija i sustav vrednovanja

Trajanje: 240 minuta

- **Pozadina:**

Po završetku svake edukacije potrebno je vrednovanje edukacije od strane samih sudionika. Kao alat koristit će se razvijeni sustav vrednovanja koji će nam dati uvid u uspješnost usvajanja željnih ishoda učenja.

Sustav vrednovanja sastoji se od izjava koje daju uvid u ono što sudionici znaju, razumiju i mogu primijeniti nakon završene edukacije. Ishodi učenja su reference za standard i kvalitetu, kao i za razvoj kurikuluma u smislu poučavanja i učenja. Ciljevi učenja opisuju predviđene svrhe i očekivane rezultate aktivnosti te predstavljaju temelj za procjenu uspješnosti.

Sustav vrednovanja ne smije se bazirati samo na evaluaciji onoga što sudionici znaju o obrađenim temama, već bi pozornost trebala biti usmjerena i na promjene koje se događaju u kognitivnim i afektivnim sposobnostima sudionika, kao i na razvoju njihovih iskustava.

Stoga, dobar sustav vrednovanja zahtjeva razumijevanje kako najbolje povezati sadržaj edukacije s tipovima i sposobnostima sudionika i kako napraviti kurikulum koji ima smisla za sudionike, njihove potrebe i životna iskustva. To je ujedno i alat za sustavno promišljanje željenog sadržaja i davanje koherentne strukture programu.

- **Svrha:**

Provesti uspješnu evaluaciju cijelog programa kako bi se identificirale slabosti i kako bi se na njih moglo utjecati u budućnosti.

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

- **Ciljevi:**
- **Utvrđiti najvažnije koncepte (ideje, metode, teorije, pristupe, perspektive i sl.) koje sudionici mogu razumjeti na kraju provedenog programa**
- **Identificirati koje informacije su sudionici najviše usvojili (zapamtili), a koje najmanje te koje dijelove predstavljene materije najbolje razumiju a koje najmanje**
- **Detektirati najvažnije vještine koje su sudionici razvili i koje mogu primijeniti nakon sudjelovanja u programu (kvantitativna analiza, rješavanje problema, aktivno slušanje, analitičko i kritičko razmišljanje, postavljanje pitanja, vještine prezentacije, debate i sl.)**
- **Oblici rada i metode:**
- **Demonstracija i kritičko razmišljanje**
- **Simulacija (intervju) - rad u paru**
- **Kviz - timski rad**
- **Izrada plakata – kreativno razmišljanje**
- **Analiza i evaluacija**

Tijek treninga:

- **Kucanje srca (15 minuta)**

Budući da sudionike u današnjem danu očekuje više promišljanja i dijeljenja svojih misli i iskustava, koja će poslužiti kao alat za uspješnije razumijevanje aktivnog građanstva i kvalitetnije primjene zagovaranja, poželjno je da se kao grupa povežu i podignu raspoloženje. Trener poziva sudionike da formiraju krug i pruže ruke osobama sa svoje lijeve i desne strane. Najviši sudionik u krugu sa svojom lijevom rukom pomoću stiska šalje impuls u ostatak kruga te određuje kakav će biti intenzitet stiska. Svaka iduća osoba replicira stisak ruke. Aktivnost se ponavlja nekoliko krugova dok trener ne procijeni da se grupa povezala i da su svi sudionici opušteni i spremni za nastavak aktivnosti.

- **Intervju (75 minuta)**

Kako bismo uspješno zaokružili ovu dinamičnu edukaciju, na kreativan ćemo način provesti i sustav vrednovanja usvojenih znanja i vještina. Trener će sudionike podijeliti u parove koji će putem metode intervjuja ponoviti saznanja iz sva četiri modula.

Sustav vrednovanja prvog modula bazirat će se na temama ljudskih prava općenito, poznavanju generacija ljudskih prava, diskriminatornog ponašanja, konvencije o ljudskim pravima, kratkoj povijesti ljudskih prava te važnosti poštivanja ljudskih prava u današnje vrijeme. Teme iz drugog modula odnosit će se na osnovne principe aktivnog građanstva, načine pomoću kojih je moguće utjecati na politike i ostvarivanje prava, osnovne elemente zagovaranja i kako pomoću njih ostvariti promjene u društvu. Iz trećeg modula, ponovit će se sve tri generacije prava i primjeri iz prakse. Koncepti javnih kampanja kao alata za zagovaranje i realizaciju ciljeva bit će vrednovani kroz pitanja iz četvrtog modula.

Sve ove teme osoba koja intervjuira mora dubinski razumjeti kako bi mogla postavljati smisljena pitanja, dok osoba koja odgovara dokazuje usvojenost tema dajući konkretne odgovore.

Aktivnost će se odvijati dok god se ne iscrpe sve teme, o čemu će se pobrinuti trener. Trener za ovu prigodu može imati vlastiti koncept sustava vrednovanja kojim će pratiti jesu li svi segmenti kvalitetno obrađeni i usvojeni. Sustav vrednovanja još će se jednom ispitati u narednoj aktivnosti koja će se sadržajem nadovezati.

- **Kviz (75 minuta)**

Trener ponovno dijeli sudionike u dvije skupine i to na način da su osobe koje su sastavljale pitanja za intervju u prethodnoj aktivnosti u jednoj skupini, a osobe koje su odgovarale u drugoj skupini. Ovaj puta druga će skupina biti ta koja će surađivati i sastavljati pitanja iz područja sva četiri modula. Grupa sudionika koja je u prethodnoj aktivnosti osmišljavala pitanja, ovaj će se puta naći u ulozi ispitanika. Metoda rada bit će kviz. Sudionike će se pozvati na kreativno razmišljanje u osmišljavanju pravila kviza i njegove realizacije. Trener će brinuti o vremenu te paziti da su u pitanjima s kviza teme iz svih modula podjednako zastupljene. Ova aktivnost za cilj ima dodatnu afirmaciju stečenog znanja i usvojenih vještina, kako bi na temelju rezultata sudionici bili spremniji za završnu evaluaciju i ispunjavanje upitnika sustava vrednovanja.

- **Plakat (75 minuta)**

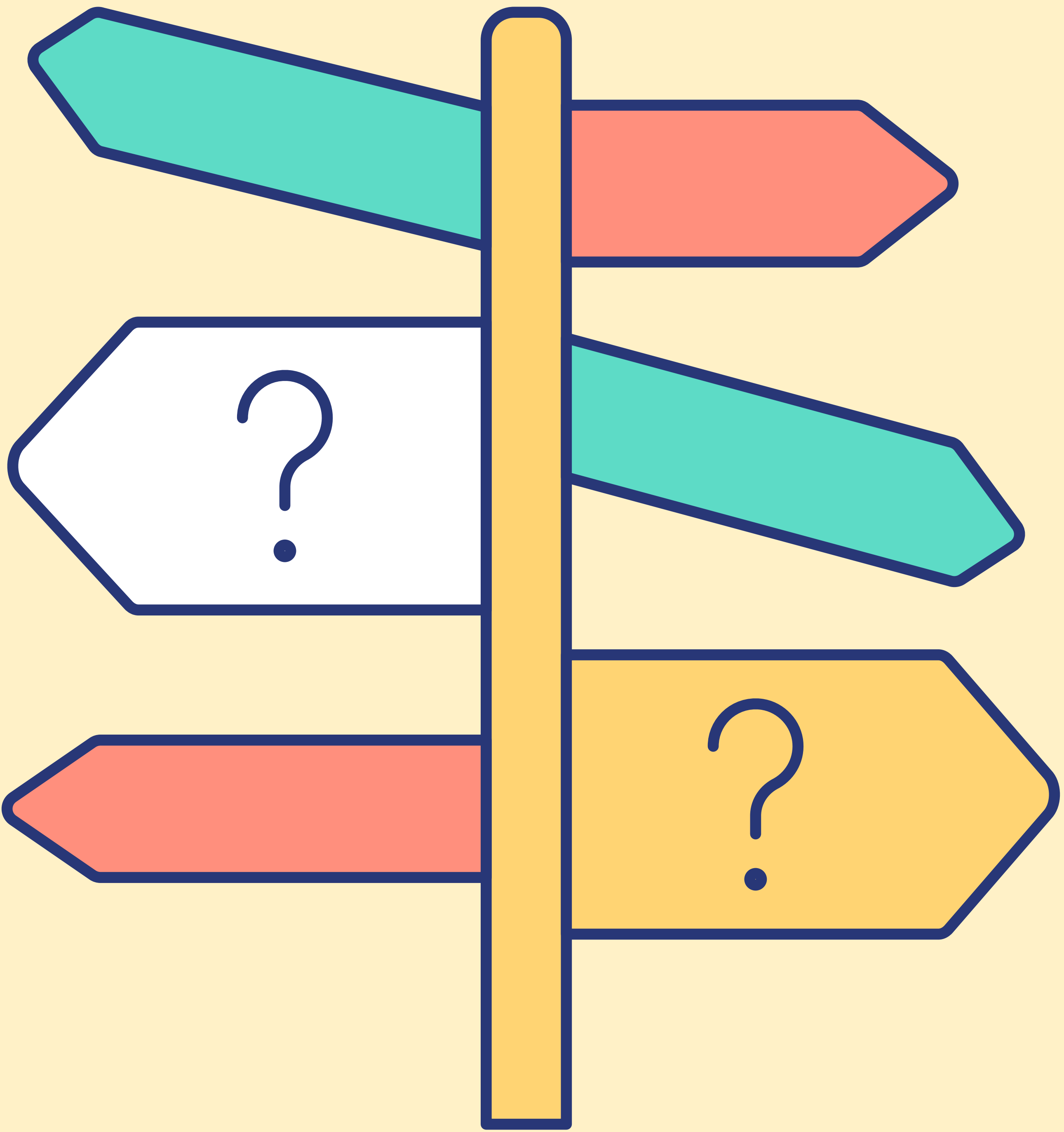
Posljednja aktivnost u danu sjajno će povezati i uobličiti rezultate desetodnevne edukacije kroz samoprocjenu sudionika i njihov posljednji zajednički kreativni rad. Na početku, trener svima dijeli evaluacijske listiće koji će sudionicima pomoći da samostalno ocijene vlastite dosege i tako procjene u kojoj su mjeri savladali sve segmente edukacije. Listić za sustav vrednovanja sadržavat će niz tvrdnji o tome koliko su ishodi ove edukacije bili uspješni za svakog pojedinca. Sudionici mogu procijeniti usvojenost znanja i vještina brojevima od 1 do 10, gdje 1 označava apsolutno neslaganje s tvrdnjom a 10 da je navedena tvrdnja u potpunosti akceptirana.

Sustav vrednovanja sadrži izjave:

- 1. Razumijem pojam ljudskih prava.**
- 2. Mogu identificirati ključne dionike u zajednici vezane uz zaštitu ljudskih prava.**
- 3. Osviješten sam o svojim pravima i mogućnostima.**
- 4. Osnažen sam za aktivno sudjelovanje u zajednici.**
- 5. Mogu prepoznati diskriminatorno ponašanje i primjene mehanizama za zaštitu ljudskih prava u svakodnevnim situacijama.**
- 6. Razumijem pojam aktivnog građanstva.**
- 7. Poznajem osnovne principe suradnje u ostvarenju zajedničkih ciljeva.**
- 8. Kroz radionicu sam razvio komunikacijske vještine i sposobnosti rada u timu.**
- 9. Mogu definirati pojam zagovaranja.**
- 10. Mogu navesti nekoliko različitih načina na koje pojedinci mogu zastupati određeni cilj kroz metode zagovaranja.**
- 11. Razumijem potrebu i važnost zagovaranja.**
- 12. Mogu navesti nekoliko glavnih organizacija u RH koje se bave ljudskim pravima i znam na koji im se način mogu pravilno obratiti.**
- 13. Shvaćam na koji način kultura i tradicija utječu na percepciju društva prema ljudskim pravima.**
- 14. Razumijem koncept ljudskih prava kao neotuđivih i univerzalnih.**
- 15. Mogu prepoznati popularna mišljenja koja krivo interpretiraju značenje ljudskih prava.**
- 16. Razvio sam svoje kompetencije u elementima diskusije i uvjeravanja.**

17. Razumijem trenutne situacije i izazove u području ljudskih prava u različitim dijelovima svijeta.
18. Svjestan sam nejednakih mogućnosti za ostvarivanje prava u svijetu.
19. Upoznat sam s I., II., i III. generacijom ljudskih prava.
20. Izgradio sam povjerenje i uspješno sam savladao procese komunikacije na različitim razinama: verbalno-neverbalno.
21. Potaknuta mi je kreativnost u rješavanju problema i međusobnoj suradnji.
22. Potaknuta mi je kompetitivnost.
23. Razumijem mogućnost slobode izbora te shvaćam njihov utjecaj na društvo u kontekstu kršenja i zaštite ljudskih prava.
24. Unaprijeđene su moje komunikacijske vještine u smislu izražavanja vlastitih stajališta, kao i sposobnost sudjelovanja u konstruktivnim raspravama i debatama.
25. Uspješno sam sudjelovao u suradničkom i istraživačkom radu unutar grupa.
26. Razvio sam kritičko mišljenje uz uvažavanje i prihvaćanje različitih mišljenja.
27. Razvio sam svoje prezentacijske vještine.
28. Stekao sam osnovna znanja o kreiranju javnih kampanja.
29. Sada bolje razumijem važnosti kampanja za podizanje javne svijesti i važnost javnih kampanja u društvenom kontekstu.
30. Razvio sam znanja o ljudskim pravima kroz korištenje alata javne kampanje podizanja svijesti.
31. Razumijem potrebe i važnosti pozitivne komunikacije.
32. Poboľšane su moje pozitivne komunikacijske vještine za korištenje medijskih alata.

Iceland _____
Liechtenstein **Active**
Norway **citizens fund**

Iceland

Liechtenstein

Norway

Active

citizens fund

LITERATURA:

- Blatner, A., & Blatner, A. (1997). *The art of play: helping adults reclaim imagination and spontaneity*. New York: Brunner/Mazel.
- Boal A. (2002). "Games for Actors and Non-Actors. 2nd ed. "ROUTLEDGE, Taylor and Francis Group; London i New York
- Dobbs, M. (2020, May 8). 5 Activities to Encourage Creative Thinking in Secondary ELA – Bespoke ELA: Essay Writing Tips + Lesson Plans. Bespoke ELA.
<https://www.bespokeclassroom.com/blog/2018/8/22/5-activities-to-encourage-creative-thinking>
- Gaines, J., PhD. (2021.). *Fostering Creativity: 12 Tips for Boosting Your Creative Skills*. PositivePsychology.Com. <https://positivepsychology.com/creativity/>
- Garrow, E. E., & Hasenfeld, Y. (2014). Institutional Logics, Moral Frames, and Advocacy: Explaining the Purpose of Advocacy Among Nonprofit Human-Service Organizations. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 43(1), 80–98.
<https://doi.org/10.1177/0899764012468061>
- Horga, S., Barić, R. (2000). Igra i intrinzična motivacija. U M.Andrijašević (ur.), *Zbornik radova 9. Zagrebačkog sajma sporta i nautike "Slobodno vrijeme i igra"*, Zagreb, 24.-26.veljače 2000. (str.63- 66), Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu
- https://www.salto-youth.net/downloads/toolbox_tool_download-file-2275/Spread%20Ability_compressed.pdf
- Landy, Robert J. (1982). *Handbook of educational drama and theater*. Westport, CT: Greenwood.

- Matorčević, D., Matorčević, M. (2018): “Ensuring quality learning environment for residential non-formal education activities”; strategic guidebook manual of the Centre for Non-formal education and Lifelong learning (CNELL), Novi Sad, Serbia
- Milroy, E. (1982). Role-play: A practical guide. Scotland: Aberdeen University Press.
- Roibás, A.C., & Stamatakis, E. (2011). Design for Sport (1st ed.). Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781315258140>
- Shapoval S, Gimeno-Santos M, Mendez Zorrilla A, Garcia-Zapirain B, Guerra-Balic M, Signo-Miguel S, Bruna-Rabassa O.(2022) “Serious Games for Executive Functions Training for Adults with Intellectual Disability: Overview.” International Journal of Environmental Research and Public Health. 2022; 19(18):11369.
<https://doi.org/10.3390/ijerph191811>
- Torrance, E.P., Murdock, M.C., & Fletcher, D. (1995). Role playing as creative problem solving. Clubtown, So. Africa: Benidic.
- Van Mentz, M. (1983). The effective use of role-play: A handbook for teachers and trainers. London: Kogan Page.
- Warger, Cynthia L. (1985). Making creative drama accessible to handicapped children. Teaching exceptional children, 288-293.

